

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:»ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ»

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΝΑΤΣΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

- 1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.....σελ.3
- 1.2 ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.....σελ.4
- 1.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....σελ.6
- 1.4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.....σελ.8
- 1.5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.....σελ.9
  - 1.5.1 ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΓΝΩΣΕΩΝ.....σελ.9
  - 1.5.2 ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ.....σελ.10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

- 2 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ.....σελ.11
  - 2.1 ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....σελ.11
  - 2.2 ΝΟΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....σελ.12
  - 2.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....σελ.12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

- 3 ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ.....σελ.13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

- 4 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....σελ.14
  - 4.1 ΔΙΑΦΗΜΗΣΗ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ.....σελ.15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

- 5 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ:ΟΡΙΣΜΟΣ.....σελ.16
  - 5.1 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ:ΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....σελ.17

- 5.2 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ:Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....σελ.21
- 5.3 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ:Η ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ.....σελ.22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

- 6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ,ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
.....σελ.23
- 6.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΔΕΙΓΜΑ, ΕΡΓΑΛΕΙΑ,ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ)..... σελ.24
- 6.2 ΕΡΕΥΝΑ..... σελ.25
- 6.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ..... σελ.35
- 6.4 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ..... σελ.36
- 6.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....σελ.37
- 6.6 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ..... σελ.38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

- 7 ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....σελ.39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

- 8 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ.....σελ.40
- 8.1 ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ.....σελ.42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ο όρος «παιδικό βιβλίο» ή «βιβλίο για παιδιά» αναφέρεται στα βιβλία που διαβάζουν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Χωρίζονται στις κατηγορίες «παιδικό βιβλίο γνώσεων» ή «βιβλίο γνώσεων για παιδιά» και «παιδική λογοτεχνία» ή «λογοτεχνία για παιδιά». (Παπαδάτος, 2009)

Πιο παλιά, για το χαρακτηρισμό των παιδικών βιβλίων, και συγκεκριμένα των λογοτεχνικών, που γράφονταν για παιδιά χρησιμοποιούνταν ο όρος «βιβλίο για παιδιά». Σήμερα με τον όρο ως «παιδικό βιβλίο» χαρακτηρίζεται κάθε βιβλίο που είναι σχεδιασμένο ή γραμμένο να χρησιμοποιηθεί από παιδιά. Αυτός ο ορισμός καλύπτει μια μεγάλη ποικιλία βιβλίων, τα οποία απευθύνονται στα παιδιά αλλά διαφοροποιούνται ως προς τη χρήση, τη δομή και τη λειτουργία τους, π.χ. σχολικά βιβλία, εξωσχολικά παιδικά βιβλία, ηλεκτρονικά βιβλία κτλ. (Νατσιοπούλου, 2012)

Στις μέρες μας, παιδικά βιβλία είναι τα βιβλία που γράφονται και διαβάζονται από τα παιδιά. Βιβλία που διαβάζονται από παιδιά υπάρχουν από τότε που πρωτοεμφανίστηκε το βιβλίο, γιατί πάντα υπήρχαν παιδιά που αγαπούσαν το διάβασμα. Ένα παιδικό βιβλίο, αν είναι ενδιαφέρον, μπορεί να διαβαστεί ευχάριστα και από διαφορετικές ηλικίες. (Παπαδάτος, 2009) Το παιδικό βιβλίο έχει σαν στόχο να ψυχαγωγήσει τον μικρό αναγνώστη και να συμβάλει θετικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. (Νατσιοπούλου, 2012)

Αργότερα, εφευρέθηκαν τα εικονογραφημένα βιβλία πιο συγκεκριμένα εικονοβιβλία (picture books) που σχεδιάστηκαν και γράφτηκαν για παιδιά ηλικίας 2 μέχρι 8 ετών και έχουν αναρίθμητες εικονογραφήσεις και λίγο ή καθόλου κείμενο. (Κιτσαράς, 1993) Στα εικονογραφημένα βιβλία εντάσσονται τα παιδικά βιβλία, στα οποία εικονογράφηση και κείμενο βρίσκονται σε ίση σχέση δίπλα-δίπλα και συνδέονται οργανικά. Κύριο χαρακτηριστικό του εικονογραφημένου βιβλίου είναι ο σημαντικός ρόλος της εικόνας, η οποία είτε μόνη είτε σε συνεργασία με το γραπτό λόγο είναι ο φορέας του περιεχομένου του βιβλίου. (Μπενέκος, 1990)

Στις μέρες μας, όλα τα είδη παιδικών βιβλίων ανθίζουν. Η οικονομική άνεση συνέβαλε στην άνθιση των παιδικών βιβλίων. Η επαφή του παιδιού με το βιβλίο κατά την προσχολική ηλικία συμβάλλει θετικά γλωσσική, νοητική και ακαδημαϊκή εξέλιξή του. (Νατσιοπούλου, 2012)

1.2 ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ένα παιδικό βιβλίο για να χρησιμοποιηθεί και να “διαβαστεί” από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, θέτει ορισμένες προϋποθέσεις οι οποίες είναι:

1. Η γλώσσα ενός παιδικού βιβλίου θα πρέπει να ανταποκρίνεται με το γλωσσικό επίπεδο του παιδιού. Καλό είναι να μην ξεπερνά τα όρια του γλωσσικού λεξιλογίου της ηλικίας στην οποία απευθύνεται. Αρχικά, ο λόγος των παιδιών είναι τηλεγραφικός και πολύ αργότερα καθώς μεγαλώνουν χρησιμοποιούν ολοκληρωμένες προτάσεις. Αν κάποιο παιδικό βιβλίο έχει πολλές γλωσσικές δυσκολίες, τα παιδιά κουράζονται και δεν δείχνουν ενδιαφέρον για την ανάγνωση του.(Groemminger,1979 από Κουναλάκη,1979)

2. Το περιεχόμενο του παιδικού βιβλίου θα πρέπει να είναι σχετικό με τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες του παιδιού. Το παιδί προσχολικής ηλικίας έχει περιορισμένες εμπειρίες. Καθώς όμως μεγαλώνει, αυξάνεται το ενδιαφέρον του για διάβασμα. Πράγματα τα οποία δεν στηρίζονται στις εμπειρίες του παιδιού το αφήνουν αδιάφορο. Στις φανταστικές ιστορίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εμπειρίες του παιδιού διότι εκεί στηρίζεται η φανταστική κατασκευή.(Νατσιοπούλου,2012)

3. Να μην προκαλεί συγκλονιστικές συγκινήσεις. Το παιδικό βιβλίο θα πρέπει να κινείται σε έναν ήπιο τόνο. Οι ιστορίες των παιδικών βιβλίων θα πρέπει να έχουν ένα αίσθημα αισιοδοξίας και όχι ιστορίες με έντονες συγκινήσεις γιατί προκαλούν αίσθημα ανασφάλειας στο παιδί. Οι άσχημες πλευρές της ζωής, όταν δίνονται, πρέπει να δίνονται αλλά σε έναν γαλήνιο τόνο γιατί το παιδί είναι πνευματικά και συναισθηματικά ανώριμο και δεν μπορεί να εκτιμήσει σωστά τις διάφορες καταστάσεις.(Παπανωνάκης&Αναγνωστοπούλου,2010)

4. Το παιδικό βιβλίο καλό είναι να είναι απλό και παραστατικό. Η σύνταξη του λεξιλογίου και τα νοήματα του παιδικού βιβλίου θα πρέπει να είναι απλά. Επίσης, το λεξιλόγιο του παιδικού βιβλίου να είναι ανάλογο με το λεξιλόγιο του παιδιού. Η περιγραφή καταστάσεων και συναισθημάτων μπορεί να λειτουργήσει αρνητικά για την ανάπτυξη του ενδιαφέροντος του παιδιού για το βιβλίο. Τέλος οι αισθηματικές και κοινωνικές σχέσεις που έχει το βιβλίο καλό είναι να είναι γνώριμες και οικείες για το παιδί.(Τσιλιμένη,2007)

5. Με το παιδικό βιβλίο θα πρέπει να ικανοποιείται η ανάγκη του παιδιού για χαρά η οποία συμβάλει θετικά στη μετέπειτα ζωή των παιδιών ως ενήλικοι. Προτιμάει τα χαρούμενα τραγούδια, τα χαρούμενα παραμύθια και ότι του δημιουργεί χαρούμενη διάθεση. Τα αφηγήματα που απευθύνονται σε μικρότερα παιδιά πρέπει να έχουν αίσιο τέλος, ώστε το παιδί μετά την ανάγνωση να νιώθει χαρούμενο και αισιόδοξο. Τέλος, τα παιδικά βιβλία θα πρέπει να αποφεύγουν το διδακτισμό και το συγκαταβατικό ύφος και να έχουν χιούμορ.(Natsioroulou,2001)

6. Να καλλιεργεί στο παιδί ευγενικά συναισθήματα και να το ωθεί για πράξεις ανώτερες. Καλό είναι να μην έχει σαν στόχο τη διασκέδαση αλλά και να συμβάλλει θετικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού. Επίσης, αναγκαίο είναι να βοηθά το παιδί να συνειδητοποιήσει την πραγματικότητα και να γίνει ευαίσθητο στον ανθρώπινο πόνο. Κάποια παιδικά βιβλία έχουν αρνητικό διδακτισμό και απωθούν τα παιδιά. Με αυτό τον τρόπο αισθάνονται ότι υποτιμάται η νοημοσύνη τους και στερούνται τη χαρά της ελεύθερης επιλογής. Τέλος, αν τα παιδικά βιβλία αποφεύγουν την κατήχηση τότε θα είναι διαρκέστερα και θα έχουν σαν αποτέλεσμα την ελεύθερη προσωπική διαδικασία. (Νατσιοπούλου,2012)

7. Το περιεχόμενο του παιδικού βιβλίου να ικανοποιεί την ανάγκη του παιδιού για κίνηση. Η κίνηση συμβάλλει στην ανάπτυξη και ενδυνάμωση του σώματός τους. Τα μικρά παιδιά έχουν αυξημένη κινητικότητα. Όμως με την ανάγνωση ενός παραμυθιού περιορίζεται η σωματική κίνηση των παιδιών. Η κίνηση αρέσει στα παιδιά προσχολικής ηλικίας αλλά και ο ρυθμός τον οποίο τον χρησιμοποιούν στο καθημερινό τους παιχνίδι. Τέλος, το παιδί εντυπωσιάζεται με τη γρήγορη διαδοχή γεγονότων και σκηνών. (Νατσιοπούλου,2012)

8. Να ανταποκρίνεται στη βαθμίδα της ψυχικής και πνευματικής ανάπτυξης του παιδιού. Πιο συγκεκριμένα το παιδικό βιβλίο να ανταποκρίνεται στην ηλικία του παιδιού στην οποία απευθύνεται π.χ. για τα παιδιά βρεφικής ηλικίας κατάλληλα είναι τα εικονοβιβλία.(Δελώνης,1991)

Αν όλα τα παιδικά βιβλία για παιδιά προσχολικής ηλικίας πληρούν όλες αυτές τις προϋποθέσεις τότε θα διαβάζονται με ενδιαφέρον και προσοχή από τα μικρά παιδιά. Τέλος, οι ενήλικοι θα πρέπει να γνωρίζουν τις προϋποθέσεις που έχει ένα παιδικό βιβλίο έτσι ώστε να γίνεται σωστή επιλογή των παιδικών βιβλίων. Με αυτό τον τρόπο τα παιδικά βιβλία θα διαβάζονται από τα παιδιά με ευχαρίστηση.(Νατσιοπούλου,2012)

1.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Τα παιδικά βιβλία για παιδιά προσχολικής ηλικίας για να είναι κατάλληλα να διαβαστούν από τα ίδια τα παιδιά, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα εξής χαρακτηριστικά:

- Σε αυτή την ηλικία κυριαρχεί το συναίσθημα του “εγώ”. Θέλουν να έχουν άποψη και τα ίδια. Νομίζουν ότι μόνο αυτά είναι σε μια τάξη και τα θέλουν όλα δικά τους και αυτό είναι λάθος διότι υπάρχουν και άλλα παιδάκια. Επιθυμούν να κάνουν πράγματα μόνο τους π.χ. να “διαβάσουν ” τα ίδια ένα παιδικό βιβλίο.
- Η μίμηση παίζει σημαντικό ρόλο για το παιδί. Κατά την ανάγνωση του παραμυθιού μιμούνται έναν ήρωα από το παραμύθι π.χ. στην Κοκκίνοσκουφίτσα, τα κορίτσια μιμούνται την κοκκίνοσκουφίτσα και θέλουν και τα ίδια να γίνουν κοκκίνοσκουφίτσες.
- Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας έχουν την τάση να προσηλώνονται σε ένα πρόσωπο του παραμυθιού π.χ. στον πρωταγωνιστή ή σε άλλους ήρωες και ταυτίζονται μαζί τους.
- Αντίθετα ανάμεσα στο εγώ και τις θελήσεις των άλλων. Στην προσχολική ηλικία το παιδί θέλει να γίνεται το δικό του, εξαιρέτως τι θέλουν οι ενήλικοι και αν δεν είναι σωστό ή είναι ακατόρθωτο αυτό που θέλει το παιδί.
- Σε αυτή την ηλικία τα μικρά παιδιά επιζητάνε τον θαυμασμό και την επιδοκιμασία των άλλων. Όταν οι ενήλικοι τα επιβραβεύουν π.χ. λένε στα παιδιά “μπράβο” που ήταν ήσυχα κατά τη διάρκεια του παραμυθιού, χαίρονται τα ίδια και έτσι νιώθουν ότι μεγάλωσαν. Έχουν ανάγκη την επιδοκιμασία και την επιβράβευση είτε από τον γονέα είτε από την παιδαγωγό για να αισθάνονται ότι συμμετέχουν και τα ίδια.
- Οι ερωτήσεις είναι συχνές στην προσχολική ηλικία. Κάνουν ερωτήσεις τον ενήλικα π.χ. τον γονέα ή την παιδαγωγό σχετικά με το παραμύθι π.χ. γιατί έκλαιγε το παιδάκι στο παραμύθι ή γιατί την κοκκίνοσκουφίτσα την έλεγαν έτσι. Οι ερωτήσεις των παιδιών είναι αυθόρμητες και μπορεί να είναι πολύ απλές ή και πολύ δύσκολες. Ρωτάνε για να μάθουν γιατί έχουν την περιέργεια στην ηλικία αυτή, η οποία κυριαρχεί και θέλουν να τα μαθαίνουν όλα από τα πιο απλά μέχρι τα πιο σύνθετα πράγματα.
- Ο ανθρωπομορφισμός παίζει σημαντικό ρόλο για τα μικρά παιδιά. Δίνουν ανθρώπινη μορφή στα ζώα π.χ. αν οι ήρωες των παραμυθιών είναι σκύλος, γάτα ή κάποιο άλλο ζώο του δίνουν ανθρώπινη μορφή π.χ. έκλαιγε το σκυλάκι, γελούσε η γάτα.(Νατσιοπούλου,2012)
- Επίσης, η φαντασία των μικρών παιδιών είναι ανεπτυγμένη σε μεγάλο βαθμό που ούτε ο ενήλικας μπορεί να φανταστεί τόσο. Κατά την ανάγνωση του παραμυθιού τα παιδιά φαντάζονται καταστάσεις ή

γεγονότα π.χ. αν λέει το παραμύθι για πουλιά φαντάζονται ότι και τα ίδια είναι πουλιά και πετάνε.

- Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας έχουν αυξημένη κινητικότητα. Δεν μπορούν να παρακολουθήσουν πολλή ώρα την ανάγνωση ενός παραμυθιού. Καλό είναι να συμμετέχουν και τα ίδια π.χ. να τα κάνει η παιδαγωγός ερωτήσεις σχετικές με το παραμύθι για να διατηρηθεί το ενδιαφέρον τους από την αρχή μέχρι το τέλος του παραμυθιού.
- Άλλο ένα χαρακτηριστικό αυτής της ηλικίας είναι ότι η προσοχή των μικρών παιδιών είναι σύντομη και διακοπτόμενη. Γι' αυτό τα παραμύθια πρέπει να είναι σύντομα για να μην κουράζεται το παιδί. Αργότερα, όταν είναι σε μεγαλύτερη ηλικία αυξάνεται η προσοχή του και μπορεί να ακούσει περισσότερη ώρα το παραμύθι.
- Τα παιδικά βιβλία καλό είναι να δημιουργούν ευχάριστα συναισθήματα στο παιδί κατά την ανάγνωση ή και στο τέλος του παραμυθιού π.χ. χαρά γιατί το παιδί επηρεάζεται από τους ήρωες των παραμυθιών. Γι' αυτό θα ήταν απαραίτητο να αποφεύγεται η συναισθηματική φόρτιση των περιγραφών.
- Στην προσχολική ηλικία, τα παιδιά δεν έχουν ακόμη την αντίληψη σε χωροχρονικές έννοιες. Δεν μπορούν να καταλάβουν πως όλος ο χώρος της τάξης δεν είναι δικός τους. Αυτό θα το καταλάβουν αν κάθε παιδάκι έχει το δικό του μαξιλάρι κατά την ανάγνωση του παραμυθιού. Επίσης ούτε την έννοια του χρόνου έχουν ανεπτυγμένη. Ένα παιδάκι καταλαβαίνει τον χρόνο μέσα από δραστηριότητες π.χ. πρώτα θα φάει πρωινό, μετά το πρωινό είναι η ώρα για παραμύθι και μετά το παραμύθι θα παίξει ή μετά το μεσημεριανό θα πάει σπíti του. Τέλος, με αυτές τις δραστηριότητες και με την επανάληψη κατανοεί την έννοια του χώρου και του χρόνου.
- Στην προσχολική ηλικία τα παιδιά είναι εγωκεντρικά. Θέλουν να παίζουν μόνο τους(εγωκεντρικό παιχνίδι) και θέλουν όλα τα παιχνίδια δικά τους. Νομίζουν ότι η παιδαγωγός θα ασχολείται μόνο με ένα παιδάκι αλλά σε μια τάξη όλα τα παιδάκια είναι ίσα. Το παιδί νομίζει πως όλα περιστρέφονται γύρω από αυτό και πως όλοι ασχολούνται με αυτό αν δεν έχει άλλο αδελφάκι στο σπίτι, ενώ στον παιδικό σταθμό δεν ισχύει αυτό.
- Στην προσχολική ηλικία κυριαρχεί η μυθοπλασία. Το παιδί προσχολικής ηλικίας καθώς ακούει το παραμύθι πλάθει με το νου του καταστάσεις π.χ. κατά την ανάγνωση του παραμυθιού «η Χιονάτη και οι εφτά νάνοι» θα ήθελε το αγοράκι να είναι στο παραμύθι και να είναι ο πρίγκιπας που θα παντρευόταν την χιονάτη ή τα κοριτσάκια στο παραμύθι «η Σταχτοπούτα» θα ήθελαν να είναι σταχτοπούτες και να είχαν και αυτές γοβάκια και ωραίο φόρεμα και να παντρευόταν τον βασιλιά.(Νατσιοπούλου,2012)

Σύμφωνα με τα παραπάνω χαρακτηριστικά, θα ήταν καλό να επιλέγονται με σωστό τρόπο τα παιδικά βιβλία για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Έτσι το παιδί θα αγαπήσει το παιδικό βιβλίο και θα γίνει φίλος μαζί του. Τέλος, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι καλό να διαβάζουν παιδικά βιβλία από μικρή ηλικία για να γνωρίσουν το παιδικό βιβλίο από νωρίς και να το αγαπήσουν.(Νατσιοπούλου,2012)

1.4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ένα παιδικό βιβλίο για να θεωρηθεί κατάλληλο να διαβαστεί από παιδιά προσχολικής ηλικίας πρέπει να πληροί ορισμένα κριτήρια τα οποία είναι:

- Να έχει ελκυστική εμφάνιση. Το παιδικό βιβλίο πρέπει να έχει χαρούμενα χρώματα για να κεντρίσει το ενδιαφέρον του παιδιού. Οι ασπρόμαυρες εικόνες μειώνουν το ενδιαφέρον του.
- Το παιδικό βιβλίο θα πρέπει να αποφεύγει το διδακτισμό και να ικανοποιεί την ανάγκη του παιδιού για χαρά και κέφι.
- Το παιδικό βιβλίο θα πρέπει να δημιουργεί αίσθημα αισιοδοξίας και σιγουριάς και όχι έντονες συγκινήσεις διότι αναστατώνουν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Να είναι ρεαλιστικό. Με αυτό τον τρόπο βοηθά το παιδί να διευρύνει τις εμπειρίες του. Θα πρέπει να λέει την αλήθεια μέχρι τον βαθμό που μπορεί να την κατανοήσει το παιδί, διότι είναι πνευματικά και συναισθηματικά ανώριμο και δεν μπορεί να εκτιμήσει σωστά τις διάφορες καταστάσεις.
- Με το παιδικό βιβλίο ικανοποιείται η ανάγκη του παιδιού για κίνηση.
- Ένα παιδικό βιβλίο για παιδιά προσχολικής ηλικίας θα ήταν αναγκαίο να ανταποκρίνεται στο γνωσιολογικό κύκλο του παιδιού. Οι ιστορίες που διαβάζει το μικρό παιδί, είναι καλό να είναι οικείες για να μπορεί να τις κατανοήσει το παιδί. Έτσι, το παιδικό βιβλίο θα κερδίσει το ενδιαφέρον του παιδιού.
- Το παιδικό βιβλίο να ανταποκρίνεται στο γλωσσικό επίπεδο των παιδιών προσχολικής ηλικίας.(Νατσιοπούλου,2012)

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια γίνεται η σωστή επιλογή παιδικών βιβλίων για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Οι ενήλικοι θα πρέπει να επιλέγουν τα παιδικά βιβλία λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια αυτά έτσι ώστε να μην δυσκολεύεται το παιδί στην ανάγνωση του παιδικού βιβλίου αλλά να νιώθει ευχαρίστηση διαβάζοντας το.(Νατσιοπούλου,2012)

1.5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Τα παιδικά βιβλία χωρίζονται σε δυο μεγάλες κατηγορίες: στα παιδικά βιβλία γνώσεων και στα λογοτεχνικά παιδικά βιβλία. Χωρίστηκαν ανάλογα με το σκοπό, τη μορφή και το περιεχόμενό τους. Όμως, η βασικότερη διαφορά βρίσκεται στο σκοπό που εξυπηρετεί η κάθε κατηγορία. (Νατσιοπούλου, 2012)

1.5.1 ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΓΝΩΣΕΩΝ

Το παιδικό βιβλίο γνώσεων έχει σαν κύριο στόχο να πληροφορήσει ή να ενημερώσει τον αναγνώστη και να βοηθήσει το παιδί να ανακαλύψει τους γενικότερους νόμους που καθορίζουν το φυσικό και κοινωνικό κόσμο. Τα παιδικά βιβλία γνώσεων έχουν και μορφωτικό χαρακτήρα. Στόχος τους είναι η άμεση ή έμμεση μετάδοση γνώσεων. Καλό είναι να μην παρέχουν στείρες τεχνικές αλλά να συμβάλουν στον εκδημοκρατισμό της γνώσης. (Παπαδάτος, 2009) Τα παιδικά βιβλία γνώσεων χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες:

A) Στα «καθαρά βιβλία» ή «μυθοπλαστικά». Αναφέρονται σε θέματα όπως η οικολογία, η μουσική, το διάστημα, τα μαθηματικά, η γλώσσα, οι επισκέψεις σε μουσεία, η ιστορία, εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, βιβλία με ψηφιακό δίσκο κ.ά.

B) Στα «λογοτεχνίζοντα βιβλία» (μη μυθοπλαστικά). Τα θέματα αυτών των βιβλίων είναι η φύση, η διατροφή, η εκμάθηση της γλώσσας. Τα βιβλία αυτά απευθύνονται στον αναγνώστη, όπου η αφήγηση δεν έχει ουσιαστική υπόθεση αλλά ούτε και μυθοπλαστικά στοιχεία.

Γ) Στα «λογοτεχνικά βιβλία γνώσεων» (μυθοπλαστικά). Τα βιβλία αυτά αναφέρονται σε θέματα όπως: η φύση και η οικολογία, η διατροφή, ο ηλεκτρισμός, η μυθολογία, η αρχαιολογία, οι βιογραφίες κ.ά. Τα βιβλία αυτά περιέχουν γνωστικά στοιχεία μέσα από ενδιαφέρουσες υποθέσεις.

Δ) Στα «μεικτά βιβλία». Αυτή η κατηγορία βιβλίων αναφέρεται σε θέματα όπως: το περιβάλλον, η τέχνη, η διατροφή, ορισμένοι οδηγοί πόλεων, ταξιδιωτικοί οδηγοί, οι βιογραφίες κ.ά. Σε αρκετά βιβλία από όλες τις παραπάνω κατηγορίες περιέχονται και δραστηριότητες. (Παπαδάτος, 2009)

Όσον αφορά τις εικονογραφήσεις και το περιεχόμενο των παιδικών βιβλίων γνώσεων, παρουσιάζουν μεγάλη βελτίωση και αυτό χάρη στην τεχνολογία. Η ύλη είναι φροντισμένη και ελεγμένη. Στα πιο πολλά βιβλία η γλώσσα είναι απλή και κατανοητή από τα παιδιά. (Παπαδάτος, 2009)

1.5.2 ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

Λογοτεχνικό παιδικό βιβλίο είναι το παιδικό βιβλίο το οποίο περιέχει ιστορίες. Στα λογοτεχνικά παιδικά βιβλία ανήκουν τα εικονογραφημένα παιδικά βιβλία με ιστορίες, τα παραμύθια, τα παιδικά και εφηβικά αφηγήματα, οι μύθοι και οι διηγήσεις. Το λογοτεχνικό παιδικό βιβλίο έχει σαν κύριο στόχο να ψυχαγωγήσει τον αναγνώστη αλλά και να συμβάλει θετικά στην κοινωνική του ανάπτυξη και στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Πολλά λογοτεχνικά βιβλία αναφέρονται στα ζώα, στη φύση και τον κόσμο. Επίσης, ένα λογοτεχνικό παιδικό βιβλίο αναφέρεται και στις ανθρώπινες σχέσεις.(Παπαδάτος,2009)

Η θεματολογία των λογοτεχνικών παιδικών βιβλίων πηγάζει από την οικολογία και συγκεκριμένα αφορά την προστασία του περιβάλλοντος. Αναφέρεται επίσης και στην επιστημονική φαντασία και κυρίως στη δυνατότητα που προσφέρει η μηχανή στον άνθρωπο. Τέλος, αντλεί το θέμα του κοινωνικού προβληματισμού όπως: οικογένεια, διαζύγιο, αστυφιλία, ειρήνη, μετανάστευση, δικτατορία. Υπάρχει μια χρονική σύνδεση γεγονότων, σκηνών και επεισοδίων. Οι χαρακτήρες των λογοτεχνικών παιδικών βιβλίων αφορούν κυρίως ήρωες, οι οποίοι είναι μόνο πρόσωπα, σε αντίθεση με την παιδική λογοτεχνία για μικρότερα παιδιά όπου οι ήρωες είναι: νεράιδες, δράκοι, λύκοι κ.ά.(Νατσιοπούλου,2012)

Στις μέρες μας, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας προτιμούν και τα δυο είδη βιβλίων. Και οι δυο κατηγορίες είναι το ίδιο ωφέλιμες για τα μικρά παιδιά με τα πλεονεκτήματά της η καθεμιά. Οι γνώσεις που αποκομίζουν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας και από τα δυο είδη βιβλίων είναι πολλές και χρήσιμες οι οποίες θα τους βοηθήσουν και στην μετέπειτα ζωή τους ως ενήλικοι. Τέλος, το παιδί καλό είναι να επιλέξει μόνο του ποιο είδος παιδικού βιβλίου το ενδιαφέρει να “διαβάσει”, έτσι ώστε να μάθει να έχει ελεύθερη βούληση από την προσχολική ηλικία αλλά και σαν ενήλικας αργότερα.(Παπαδάτος,2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Το παιδικό βιβλίο συμβάλλει θετικά στην ανάπτυξη και εξέλιξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Είναι και ένα μέσο ψυχαγωγίας για τα μικρά παιδιά. Κυρίως όμως συμβάλλει θετικά στην γλωσσική, στην νοητική και στην κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού.(Νατσιοπούλου,2012)

2.1 ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η «γλώσσα» είναι το κύριο μέσο που χρησιμοποιούν τα μέλη μιας κοινότητας, π.χ. των ανθρώπων για να εκφραστούν και να επικοινωνήσουν. Στην αρχή ο λόγος των παιδιών προσχολικής ηλικίας είναι τηλεγραφικός, και καθώς μεγαλώνουν χρησιμοποιούν ολοκληρωμένες προτάσεις. Το μικρό παιδί είναι καλό να συμμετέχει στην ανάγνωση μέσω των ερωτήσεων. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα να γίνει μεγαλύτερη η συμβολή του παιδικού βιβλίου στην γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού.(Νατσιοπούλου,2012)

Τα εικονοβιβλία συμβάλουν θετικά στην γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Κατά την ανάγνωσή τους, τα μικρά παιδιά σχολιάζουν και ρωτούν τυχόν απορίες τους. Δραστηριότητες όπως η συζήτηση σχετικά με τους ήρωες της ιστορίας, τις πράξεις τους και τα κίνητρα των πράξεών τους και η δραματοποίηση της ιστορίας από μια ομάδα παιδιών είναι καλό να γίνονται. Σημαντικό ρόλο παίζει και η ανάγνωση παιδικών βιβλίων γνώσεων όπου βελτιώνεται η γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών.(Κατή,1992)

Η ανάγνωση παιδικών βιβλίων, από μικρή ηλικία επηρεάζει την σχολική επίδοση των παιδιών διότι έχει σαν αποτέλεσμα να έχουν πλούσιο λεξιλόγιο, πλούτο φαντασίας και βελτίωση της ορθογραφίας τους. Επίσης η ανάγνωση ενός παιδικού βιβλίου δημιουργεί χαρά και ευχαρίστηση για τα μικρά παιδιά. Με αυτό τον τρόπο, το μικρό παιδί θα κατανοήσει πως η ανάγνωση είναι αξιόλογη και ευχάριστη και αξίζει να διαβάσει παιδικά βιβλία.(Νατσιοπούλου,2002)

2.2 ΝΟΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ένα παιδικό βιβλίο συμβάλει θετικά και στην νοητική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Η νοητική ανάπτυξη του παιδιού συνδέεται άμεσα με τις σχέσεις που αναπτύσσει με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Με το παιδικό βιβλίο, το παιδί ασκεί τις νοητικές του ικανότητες και δεξιότητες. Αυτό θα το πετύχει με κάποιες δραστηριότητες, αρχικά με την βοήθειά του ενήλικα και αργότερα μόνο του το παιδί. Για το σκοπό αυτό υπάρχουν «εκπαιδευτικά βιβλία» με προμαθηματικές, προγραφικές και προαναγνωστικές ασκήσεις. Κατά την επιλογή των παιδικών βιβλίων να λαμβάνονται υπόψη τα στάδια της νοητικής ανάπτυξης του παιδιού.(Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, από Κουτσομπός,1989)

2.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το παιδικό βιβλίο δεν περιορίζεται μόνο στην γλωσσική και νοητική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Συμβάλει και στην κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Με την ανάγνωση παιδικών βιβλίων, το παιδί κατανοεί τα συναισθήματά του και αναπτύσσει θετική αυτοεκτίμηση. Ταυτίζεται με τους ήρωες των ιστοριών, κατανοεί τα συναισθήματα των άλλων, διότι μπορεί τα συναισθήματα των ηρώων να είναι όμοια με τα δικά του ή και διαφορετικά. Καταλαβαίνει και τα αρνητικά και τα θετικά συναισθήματα. Επίσης ταυτίζονται με τους ήρωες φανταστικών ιστοριών. Οι ιστορίες των παραμυθιών μπορεί να είναι ρεαλιστικές ή φανταστικές. Το παιδί πρέπει να διαβάζει πολλά βιβλία. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα να κεντρίζεται το ενδιαφέρον του αλλά και να διαμορφώνει τη δική του άποψη. Καλό είναι να επιλέγει το παιδί μόνο του το βιβλίο που το ενδιαφέρει να διαβάσει, πάντα με την διακριτική παρέμβαση του ενήλικα για την σωστή επιλογή των παιδικών βιβλίων.(Νατσιοπούλου,2012)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3 ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Για να αναπτυχθεί το ενδιαφέρον των παιδιών προσχολικής ηλικίας για το παιδικό βιβλίο, απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις οι οποίες είναι:

A) Πρώτα-πρώτα, το παιδί θα πρέπει να έχει διαμορφώσει μια θετική άποψη προς το λόγο. Με τον προφορικό λόγο, το παιδί εκδηλώνει την αγάπη του. Οι γονείς του θα πρέπει να του απευθύνουν το λόγο, έτσι ώστε να βελτιωθεί η γλωσσική του ανάπτυξη αλλά και να νιώσει ευχαρίστηση. Οι ανθρώπινες φωνές καλό είναι να είναι από πρόσωπα αναφοράς και όχι από κασετόφωνο. Η πρώτη φωνή που ξεχωρίζει το μικρό παιδί είναι εκείνη της μητέρας του.(Groeminger,1979 από Κουναλάκη,1979)

B) Επίσης, το παιδί πρέπει να κατανοήσει πως η γλώσσα είναι παιχνίδι και όχι κάτι που είναι υποχρεωτικό να το μάθουν. Σε αυτό θα το βοηθήσουν και οι γονείς του, με την χρήση τραγουδιών π.χ. ταχταρισμάτων. Τα ταχταρίσματα αρέσουν στα μικρά παιδιά λόγω της ομοιοκαταληξίας τους. Συμβάλουν θετικά στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας.(Glazer,1991)

Γ) Άλλη μια προϋπόθεση είναι το παιδί να βιώσει τη γλώσσα σαν δυνατότητα συμμετοχής στα βιώματα άλλων. Το παιδί προσχολικής ηλικίας κατανοεί πως με την γλώσσα μπορεί να επικοινωνήσει και να κάνει ερωτήσεις παίρνοντας τις αντίστοιχες απαντήσεις από τον ενήλικα. Το πρόσωπο που αφηγείται τις ιστορίες πρέπει να είναι οικείο και γνώριμο, έτσι ώστε το παιδί να νιώθει εμπιστοσύνη και ασφάλεια. Το παραμύθι θα πρέπει να διαβάζεται σε ένα κλίμα σιγουριάς είτε από την μητέρα είτε από την βρεφονηπιοκόμο η οποία το αγαπά. Έτσι θα νιώθει αυτοπεποίθηση και ασφάλεια.(Natsioroulou,2001)

Το παιδί γνωρίζει τους τρόπους λειτουργίας της γλώσσας(γλώσσα-εκδήλωση αγάπης, γλώσσα-παιχνίδι και γλώσσα- συμμετοχή σε βιώματα τρίτων).Δεν πρέπει όμως να πάρουν τη μορφή γλωσσικού μαθήματος. Για τη διαμόρφωση μιας θετικής στάσης προς τη γλώσσα κατάλληλα είναι τα εικονοβιβλία(picture books),γνωστά και ως εικονογραφημένα παιδικά βιβλία.(Κατσίκη,1993)

Όλες αυτές οι προϋποθέσεις είναι σημαντικές για την ανάπτυξη του ενδιαφέροντος του παιδιού για το παιδικό βιβλίο, διότι με αυτό τον τρόπο το παιδί προσχολικής ηλικίας θα αγαπήσει το βιβλίο και θα του κεντρίσει το ενδιαφέρον να το διαβάσει και να το κάνει δικό του. (Νατσιοπούλου,2012)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Με τον όρο «εικονογραφημένα βιβλία» εννοούμε τα βιβλία που απευθύνονται σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. (Τσιλιμένη,2007)Τα εικονογραφημένα παιδικά βιβλία μπορεί να είναι λογοτεχνικά παιδικά βιβλία, παιδικά βιβλία γνώσεων, ποιήματα, μύθοι, μικρές ιστορίες και αλφαβητάρια.(Γιαννικοπούλου,2008)

“Εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο” είναι το σύνολο των εικόνων και των διακοσμητικών στοιχείων που έχουν σκοπό να κάνουν το παιδικό βιβλίο ελκυστικό και προσίτο για τα μικρά παιδιά.(Μπενέκος,1990)Με το εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο αναπτύσσεται η γνωστική και η αισθητική ανάπτυξη του μικρού παιδιού. Επίσης, συμβάλλει θετικά στη φιλιαναγνωσία, στην καλλιέργεια της φαντασίας, ανταποκρίνεται στην αισθητική φύση του παιδιού, στην παρατηρητικότητα και καλλιεργεί την κριτική ικανότητα.(Τσιλιμένη,2007)

Η εικόνα και το κείμενο συνδέονται άμεσα μεταξύ τους, έτσι ώστε να είναι πιο κατανοητή η ανάγνωση του παιδικού βιβλίου από τους μικρούς αναγνώστες. Όλα τα παιδικά βιβλία δεν είναι υποχρεωτικό να έχουν εικόνες. Όμως με την εξέλιξη της τυπογραφίας, σε όλα τα παιδικά βιβλία υπάρχουν εικόνες. (Μπενέκος,1990)

Στα εικονογραφημένα παιδικά βιβλία οι εικόνες συνδέονται με τις λέξεις κατά την ανάγνωση ενός παραμυθιού.(Γιαννικοπούλου,2008)Επίσης, ο ρόλος του εικονογραφημένου παιδικού βιβλίου (picture book)θεωρείται σημαντικός. (Κιτσαράς,1993) Η εικόνα βοηθά το μικρό παιδί να αποκρυπτογραφήσει το νόημα του κειμένου διότι χωρίς τις εικόνες δεν είναι ικανό ακόμη να κατανοήσει το παραμύθι.(Crago M.& H.,1983)

Σε ένα παιδικό βιβλίο η εικόνα είναι αυτή που εντυπωσιάζει το μικρό παιδί, του κεντρίζει το ενδιαφέρον και θέλει να “διαβάσει” το βιβλίο. Το εικονογραφημένο βιβλίο μπορεί να είναι εικονοβιβλίο(μόνο με εικόνες)αλλά και εικονογλωσσικό(εικόνες και κείμενο).Η εικονογραφία είναι σημαντική για τον άνθρωπο διότι χρησιμοποιεί σύμβολα τα οποία τα διατάσει σε διάφορες μορφές επικοινωνίας, μάθησης και έκφρασης.(Μπενέκος,1990)

Τέλος, το εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο γίνεται αντικείμενο παρατήρησης(μέσω των εικόνων),παίζεται ως παιχνίδι, δημιουργώντας έτσι μια επικοινωνία, παρόμοια με αυτή των ηλεκτρονικών υπολογιστών. (Γιαννικοπούλου,2008)

4.1 ΔΙΑΦΗΜΗΣΗ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Στην εποχή μας, η τηλεόραση είναι το πιο γνωστό αλλά και συνηθισμένο μέσο ψυχαγωγίας όλων των ανθρώπων. Κυρίως όμως, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας ενθουσιάζονται γιατί τους ψυχαγωγεί και βλέπουν παιδικές σειρές. Και οι ενήλικοι όμως ενημερώνονται από την τηλεόραση π.χ. με τις ειδήσεις. Η παρακολούθηση της τηλεόρασης μπορεί να γίνει συγχρόνως και με άλλες δραστηριότητες π.χ. την ώρα του φαγητού ή όταν κάνουν τα μαθήματά τους τα μικρά παιδιά. Έτσι κατανέμουν το χρόνο τους σε πολλές ταυτόχρονες δραστηριότητες. (Greenfield, 1988)

Επίσης, το περιεχόμενο της τηλεόρασης είναι πλούσιο σε ειδήσεις και διαφημίσεις. Μπορεί να διαφημίζει παιδικά παιχνίδια, ρούχα ή παπούτσια. Κυρίως όμως μπορεί να διαφημίζει παιδικά βιβλία για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Τα βιβλία που διαφημίζονται μπορεί να είναι παιδικά βιβλία γνώσεων, λογοτεχνικά παιδικά βιβλία, παραμύθια, εικονοβιβλία με ήχους (για πολύ μικρά παιδιά), εικονογραφημένα παιδικά βιβλία. Το παιδικό βιβλίο είναι ένα μέσο ψυχαγωγίας για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. (Groemminger, 1979 από Κουναλάκη, 1979)

Αν το παιδικό βιβλίο έχει χαρούμενα και έντονα χρώματα κεντρίζει το ενδιαφέρον των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Καμιά φορά όμως η τηλεόραση παραποιεί τις διαφημίσεις. Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας επηρεάζονται από τις διαφημίσεις διότι είναι “ευκολόπιστα”. (Γιαννικοπούλου, 2008)

Τέλος, τα παιδικά βιβλία είναι καλό να διαφημίζονται από την τηλεόραση γιατί έτσι ενθαρρύνουν τα παιδιά να πάρουν βιβλία για να τα αγαπήσουν αλλά και για να ψυχαγωγηθούν. Με αυτό τον τρόπο θα μάθουν από μικρή ηλικία να διαβάζουν παιδικά βιβλία και έτσι θα αυξηθεί η γλωσσική τους ανάπτυξη. (Παπαδάτος, 2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ:ΟΡΙΣΜΟΣ

Ο όρος «ηλεκτρονικά μέσα» αναφέρεται στα μέσα εκείνα με τα οποία μπορούμε να ενημερωθούμε και να επικοινωνήσουμε π.χ. ηλεκτρονικός υπολογιστής, τηλεόραση, ραδιόφωνο, διαδίκτυο, ηλεκτρονικά παιχνίδια, βιντεοπαιχνίδια, έντυπος λόγος, τηλέφωνο. Στις μέρες μας, τα ηλεκτρονικά μέσα έχουν κατακλίσει τη ζωή όλων μας και χρησιμοποιούνται τόσο από τους μεγάλους όσο και από τα μικρά παιδιά.(Βρύζας,1997)

Τα ηλεκτρονικά μέσα και συγκεκριμένα τα ηλεκτρονικά παιχνίδια χρησιμοποιούνται από τα μικρά παιδιά διότι έχουν εικόνα και ήχο. Με την χρήση τους, αυξάνεται η όραση και η ακοή των μικρών παιδιών. Μπορεί όμως να έχουν και βλαβερές επιδράσεις για τα μικρά παιδιά.(Greenfield,1988)

Τα ηλεκτρονικά μέσα είναι μέσα επικοινωνίας και διασκέδασης. Καλό είναι χρησιμοποιούνται από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας για λίγο χρονικό διάστημα έτσι ώστε να μην έχουν αρνητικές επιπτώσεις π.χ. εθισμός. Επίσης, είναι αναγκαίο να χρησιμοποιούνται από τα μικρά παιδιά με κάποιο όριο χρόνου. Τέλος, με την σωστή χρήση ηλεκτρονικών μέσων τα παιδιά εξελίσσονται πνευματικά και αυτό θα συμβάλλει θετικά και στην μετέπειτα ζωή τους ως ενήλικοι. (Vryzas,K.& M. Tsitouridou,2002)

5.1 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ:ΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Στις μέρες μας, τα «ηλεκτρονικά μέσα» χρησιμοποιούνται από όλους μας αλλά κυρίως από τα μικρά παιδιά. Από τη μια, μπορεί να είναι ωφέλιμα για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, από την άλλη όμως έχουν και αρνητικές επιπτώσεις στα μικρά παιδιά.

ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- ❖ Με τα ηλεκτρονικά μέσα βελτιώνονται οι γνωστικές δεξιότητες των παιδιών προσχολικής ηλικίας.
- ❖ Το παιδί χρησιμοποιώντας τα ηλεκτρονικά μέσα βλέπει, παρατηρεί π.χ. τα ηλεκτρονικά παιχνίδια στον υπολογιστή. Έτσι αυξάνεται η παρατηρητικότητά του.
- ❖ Με τον υπολογιστή, το παιδί το μόνο που βλέπει είναι η οθόνη, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η συγκέντρωση της προσοχής του.
- ❖ Τα παιδιά καθώς μπαίνουν στο διαδίκτυο μαθαίνουν πολλά καινούρια πράγματα γι' αυτά. Με αυτό τον τρόπο αυξάνονται οι γνώσεις τους.
- ❖ Με την συνεχή χρήση των ηλεκτρονικών μέσων τα παιδιά μαθαίνουν να χειρίζονται καλύτερα τα μέσα αυτά. Με αυτό τον τρόπο αυξάνεται η δεξιότητά τους.
- ❖ Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας βλέπουν την οθόνη και κινούν το ποντίκι του ηλεκτρονικού υπολογιστή με αποτέλεσμα να συντονίζονται οπτικοκινητικά.
- ❖ Με τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων π.χ. τηλεόραση, υπολογιστής τα μικρά παιδιά νιώθουν ευχαρίστηση. Είναι μέσα ψυχαγωγίας για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- ❖ Το παιδί κατά τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων μπορεί να χρειαστεί βοήθεια από την παιδαγωγό. Έτσι παιδί και παιδαγωγός συνεργάζονται και επικοινωνούν μεταξύ τους.
- ❖ Με τα ηλεκτρονικά μέσα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας κοινωνικοποιούνται π.χ. με τα βιντεοπαιχνίδια όταν παίζουν μαζί με άλλα συνομήλικα παιδιά.
- ❖ Με τη συχνή χρήση των ηλεκτρονικών μέσων αυξάνεται η νοητική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας π.χ. με την παρακολούθηση ενημερωτικών εκπομπών στην τηλεόραση.
- ❖ Με τα ηλεκτρονικά μέσα καλλιεργείται η φαντασία των μικρών παιδιών. Και αυτό συμβαίνει με τα βιντεοπαιχνίδια όταν παίζουν φαντάζονται ότι και τα ίδια είναι μέσα στο παιχνίδι.
- ❖ Όταν τα παιδιά παίζουν ηλεκτρονικά παιχνίδια και βιντεοπαιχνίδια στο σπίτι, μπορεί να παίζουν και οι γονείς μαζί τους ή όταν χρησιμοποιούν το διαδίκτυο μπορεί να τα βοηθούν και οι γονείς τους. Έτσι βελτιώνεται η σχέση μεταξύ παιδιών και γονέων.(Florini,2010)

- ❖ Τα ηλεκτρονικά μέσα και πιο συγκεκριμένα, τα βιντεοπαιχνίδια και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια είναι διασκεδαστικά, κάνουν το παιδί να χαίρεται και του δημιουργούν ευχαρίστηση. Έτσι αναπτύσσεται η δημιουργικότητα των παιδιών.
- ❖ Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας χειρίζονται μόνο τους τα ηλεκτρονικά μέσα χωρίς τη βοήθεια των ενηλίκων. Αυτό τους δημιουργεί αυτοπεποίθηση διότι μπορούν μόνο τους να τα χρησιμοποιήσουν και τους δίνουν τη δυνατότητα ελέγχου.
- ❖ Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας χρησιμοποιούν τα ηλεκτρονικά μέσα από μικρή ηλικία. Με αυτό τον τρόπο εξελίσσονται από νωρίς και νιώθουν άνετα με την τεχνολογία.
- ❖ Με τα ηλεκτρονικά μέσα, βελτιώνεται η γλωσσική ανάπτυξη των αυτιστικών παιδιών.
- ❖ Τα ηλεκτρονικά μέσα και κυρίως το ραδιόφωνο και η τηλεόραση βοηθάνε κάποιο παιδί το οποίο είναι τυφλό να ακούσει μόνο. Έτσι τα ηλεκτρονικά μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από παιδιά που πάσχουν από συγκεκριμένες ασθένειες.
- ❖ Τα ηλεκτρονικά μέσα που χρησιμοποιούν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι κάτι νέο γι' αυτά. Έτσι το μικρό παιδί εισάγεται από νωρίς στις νέες τεχνολογίες. Αυτό θα το βοηθήσει και στην μετέπειτα ζωή του ως ενήλικα.
- ❖ Τα βιντεοπαιχνίδια και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια τα οποία παίζουν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας μπορεί να τα χρησιμοποιούν για αρκετό καιρό τα ίδια παιχνίδια αν τους αρέσουν. Έτσι αναπτύσσουν την ικανότητα απομνημόνευσης.
- ❖ Με τα ηλεκτρονικά μέσα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας εξελίσσονται με την τεχνολογία από μικρή ηλικία. Μαθαίνουν να χειρίζονται τα ηλεκτρονικά μέσα από πολύ νωρίς. Αυτό τους οδηγεί στην τεχνολογία της πληροφορικής και είναι σημαντικό γιατί θα τους βοηθήσει και στην μετέπειτα ζωή τους. (Florini, 2010)

ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- ◆ Με τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων τα παιδιά δεν κοινωνικοποιούνται. Είναι αφοσιωμένα στο ηλεκτρονικό παιχνίδι που παίζουν, με σκοπό να γίνονται αντικοινωνικά και να αποστρέφονται από τον κόσμο.
- ◆ Αν το παιδί χρησιμοποιεί πολλή ώρα τον υπολογιστή και διάφορα άλλα ηλεκτρονικά μέσα υπάρχει κίνδυνος για εξάρτηση, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να “ξεκολλήσει” από το παιχνίδι.
- ◆ Όταν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας παίζουν ηλεκτρονικά παιχνίδια με βίαιες σκηνές, είναι πολύ πιθανόν να τους προκαλέσουν επιθετική συμπεριφορά.
- ◆ Αν οι ήρωες των βιντεοπαιχνιδιών έχουν επιθετικές σκέψεις, τα παιδιά ταυτίζονται και έτσι δημιουργούνται επιθετικές σκέψεις και στα ίδια.
- ◆ Με τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων το μικρό παιδί ταυτίζεται με το παιχνίδι και τις εικόνες του π.χ. αν οι εικόνες των βιντεοπαιχνιδιών είναι βίαιες, δημιουργούνται στο παιδί εχθρικές προθέσεις.
- ◆ Αν το παιδί προσχολικής ηλικίας παίζει βιντεοπαιχνίδια με βίαιες σκηνές, είναι πολύ πιθανόν να γίνει βίαιος και ως ενήλικας διότι αυτό το αίσθημα της βίας θα το έχει από μικρό παιδί.
- ◆ Τα ηλεκτρονικά μέσα όπως βιντεοπαιχνίδια οδηγούν το παιδί σε βίαιη συμπεριφορά. Αυτή η συμπεριφορά προέρχεται από το βιντεοπαιχνίδι αν έχει βίαιες σκηνές, με αποτέλεσμα να απευαισθητοποιούνται στη βίαιη συμπεριφορά.
- ◆ Τα ηλεκτρονικά μέσα χάνουν την εμπιστοσύνη των παιδιών προσχολικής ηλικίας και αυξάνουν τον φόβο π.χ. όταν τα ηλεκτρονικά παιχνίδια έχουν τρομακτικές σκηνές τα παιδιά ανησυχούν και φοβούνται.
- ◆ Με τα ηλεκτρονικά μέσα τα παιδιά “ξεχνιούνται” και απορροφώνται εκεί, με αποτέλεσμα να παραμελούν τα μαθήματα τους και το διάβασμα. Με αυτό τον τρόπο μειώνονται οι σχολικές τους επιδόσεις.
- ◆ Τα ηλεκτρονικά μέσα είναι ένας τρόπος ασχολίας που οδηγεί σε καθιστική ζωή. Αυτό οδηγεί σε κακές διατροφικές συνήθειες και παχυσαρκία π.χ. πατατάκια και αναψυκτικά καθώς παίζει το παιδί ηλεκτρονικά παιχνίδια ή είναι στο διαδίκτυο έτσι ώστε να περνά η ώρα του.
- ◆ Μειώνεται η καλή φυσική κατάσταση διότι με τα ηλεκτρονικά μέσα το παιδί δεν κινείται, δεν ασκεί το σώμα του και αυτό οδηγεί σε καρδιακά νοσήματα.
- ◆ Τα ηλεκτρονικά μέσα όπως ηλεκτρονικά παιχνίδια και βιντεοπαιχνίδια χρησιμοποιούνται περισσότερο από τα αγόρια παρά από τα κορίτσια με αποτέλεσμα να επηρεάζεται η στάση των παιδιών απέναντι στα στερεότυπα των δυο φύλων.(Florini,2010)

- ◆ Η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων όπως: διαδίκτυο, υπολογιστής, ηλεκτρονικά παιχνίδια πραγματοποιείται σε ατομικό επίπεδο με αποτέλεσμα να μην ενθαρρύνεται η συνεργασία και η ομαδικότητα.
- ◆ Αν το παιδί δεν χρησιμοποιούσε τα ηλεκτρονικά μέσα, θα έκανε βόλτα με το ποδήλατο ή θα έπαιζε με άλλα παιδιά και έτσι θα γέμιζε τον ελεύθερο χρόνο του. Έτσι τα ηλεκτρονικά μέσα έχουν σαν συνέπεια να χρησιμοποιούνται εις βάρος άλλων δημιουργικών εξωτερικών δραστηριοτήτων.(Florini,2010)

Τα ηλεκτρονικά μέσα μπορεί να έχουν βίαιο περιεχόμενο. Αντικαθιστούν τα παραδοσιακά παιχνίδια όπως παιχνίδι στην παιδική χαρά. Τέλος, τα ηλεκτρονικά μέσα έχουν και θετικές και αρνητικές συνέπειες για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Ωστόσο με τη σωστή χρήση των ηλεκτρονικών μέσων, μπορούν να αποφευχθούν τα αρνητικά στοιχεία και να χρησιμοποιηθούν από τα παιδιά συμβάλλοντας μόνο θετικά στην ανάπτυξη τους.(Greenfield,1988)

5.2 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ: Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Στην εποχή μας, τα παιδιά αφιερώνουν αρκετό από το χρόνο τους στα ηλεκτρονικά μέσα π.χ. ηλεκτρονικός υπολογιστής, ηλεκτρονικά παιχνίδια, βιντεοπαιχνίδια, τηλεόραση, ραδιόφωνο. Απορροφώνται με τα ηλεκτρονικά μέσα και “ξεχνιούνται” με αυτά περνώντας όλο το χρόνο τους εκεί χωρίς να έχουν την αίσθηση του χρόνου. Καλό είναι να υπάρχει κάποιο όριο χρόνου για τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων.(Stutz,2010)

Με τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων παραμελούνται διάφορες άλλες δραστηριότητες όπως: παιχνίδι με άλλα παιδιά, επιτραπέζια παιχνίδια, οι οποίες είναι σημαντικές για την ψυχαγωγία των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Πολλά ηλεκτρονικά μέσα όπως: βιντεοπαιχνίδια, τηλεόραση μπορεί να έχουν βίαιο περιεχόμενο γεγονός που οδηγεί τα παιδιά σε βίαιη συμπεριφορά, γι’ αυτό καλό είναι να χρησιμοποιούνται με κάποιο έλεγχο των γονέων.(Greenfield,1988)

Στις μέρες μας, τα μικρά παιδιά χρησιμοποιούν τα ηλεκτρονικά μέσα πιο πολύ για ψυχαγωγία, παιχνίδι και ενημέρωση. Τέλος, ένα παιδί προσχολικής ηλικίας είναι πνευματικά ανώριμο και δεν καταλαβαίνει τον κίνδυνο που διατρέχει από τα ηλεκτρονικά μέσα π.χ. εθισμός, βίαιη συμπεριφορά και γι’ αυτό χρειάζεται βοήθεια και υποστήριξη. Σε αυτό βέβαια, θα συμβάλλουν κυρίως οι γονείς των παιδιών οι οποίοι θα βοηθήσουν τα παιδιά τους να αντιμετωπίσουν θετικά τα ηλεκτρονικά μέσα και πρώτα απ’ όλα με την ορθή χρήση αυτών.(Stutz,2010)

5.3 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ: Η ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Η σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ ηλεκτρονικών μέσων-παιδικό βιβλίο είναι σχέση αλληλεσύνδεσης. Τα ηλεκτρονικά μέσα χρησιμοποιούνται τόσο από τους μεγάλους όσο και από τα μικρά παιδιά. Επίσης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στα σχολεία όπως ο ηλεκτρονικός υπολογιστής. Τα μικρά παιδιά ενθουσιάζονται με τα γραφικά, τους ήχους, τις εικόνες και τα χρώματα των ηλεκτρονικών μέσων. Έτσι κεντρίζεται το ενδιαφέρον τους και δείχνουν προτίμηση σε αυτά. Προτιμούν τα ηλεκτρονικά μέσα απ' ό τι την ανάγνωση ενός βιβλίου. (Greenfield P.,1988)

Η ανάγνωση των βιβλίων μπορεί να γίνει σε συνδυασμό με τα ηλεκτρονικά μέσα π.χ. ηλεκτρονικό βιβλίο. Πιο συγκεκριμένα, στον υπολογιστή υπάρχουν τα ηλεκτρονικά βιβλία όπου το παιδί μπορεί να δει τις εικόνες και να ακούσει το βιβλίο από τον υπολογιστή. Σε αυτό, στην αρχή θα βοηθήσουν οι γονείς, όπου θα γυρνάνε οι ίδιοι τις σελίδες ενώ στη συνέχεια όταν μεγαλώσει το παιδί θα μπορεί να το κάνει και το ίδιο μόνο του. Θα εντυπωσιαστεί με τα γραφικά των ηλεκτρονικών βιβλίων π.χ. με τις εικόνες και τους ήχους των ηλεκτρονικών βιβλίων. Μπορεί το ηλεκτρονικό βιβλίο να είναι κάτι καινούριο για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας που ίσως να μην το έχουν ξαναδεί στη ζωή τους. Το βιβλίο από το εμπόριο ίσως να το έχουν βαρεθεί τα παιδιά με αποτέλεσμα να μειώνεται το ενδιαφέρον τους γι' αυτό και να δείχνουν προτίμηση στο ηλεκτρονικό βιβλίο. (Groemminger,1979)

Αυτό θα είναι πιο ενδιαφέρον για το παιδί διότι θα έχει έναν διαφορετικό τρόπο διαβάσματος βιβλίου από αυτόν του στερεούτυπου. Έτσι, θα χρησιμοποιεί τον υπολογιστή και θα μορφώνεται αντί να ξοδεύει άσκοπα τον χρόνο του. Με το ηλεκτρονικό βιβλίο, εξελίσσεται η οπτικοακουστική ανάπτυξη των παιδιών. Υπάρχουν πολλές προτεινόμενες ιστοσελίδες π.χ. «μικρός αναγνώστης» όπου το παιδί μπορεί μόνο του, ή με την βοήθεια των γονιών του όταν είναι μικρό(παιδιά προσχολικής ηλικίας) να μπει και να ακούσει ένα παραμύθι από τον υπολογιστή. (Stutz,2010)

Τα ηλεκτρονικά μέσα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε όλα τα σχολεία. Με αυτό τον τρόπο θα επεκταθεί η μάθηση των μικρών παιδιών. Τέλος, τόσο τα ηλεκτρονικά βιβλία, όσο και τα απλά βιβλία είναι το ίδιο ενδιαφέροντα και το καθένα με τα δικά του χαρακτηριστικά, αρκεί να επιλέξει το ίδιο το παιδί ποιο είδος βιβλίου θα του αρέσει. (Clements,2002)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Β' ΜΕΡΟΣ-ΈΡΕΥΝΑ

Ο τίτλος της παρούσας ερευνητικής εργασίας είναι: **»ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΕΣΑ«**. Με την ανάγνωση μικρών ιστοριών από το βιβλίο και οι ίδιες ιστορίες από τον υπολογιστή, θα ηχογραφηθούν οι αντιδράσεις των παιδιών προσχολικής ηλικίας και έπειτα θα γίνει η σύγκριση των δυο αναγνώσεων. Η έρευνα ανήκει στον τομέα της παιδαγωγικής.

6 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η ανάγνωση πέντε μικρών ιστοριών από το βιβλίο και τις ίδιες ιστορίες από τον υπολογιστή σαν ηλεκτρονικό βιβλίο καθώς και η ηχογράφηση των αντιδράσεων και ερωτήσεων των μικρών παιδιών σε CD αλλά και η σύγκριση των δυο αναγνώσεων.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Η έρευνα σχεδιάστηκε για να απαντήσει στα παρακάτω ερωτήματα:

- Αν η ανάγνωση από το βιβλίο άρεσε στα μικρά παιδιά.
- Αν η ανάγνωση από τον υπολογιστή άρεσε στα παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Ποια είδους ανάγνωση τους άρεσε πιο πολύ και γιατί.
- Για να γίνει η σύγκριση των δυο αναγνώσεων.

6.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε στον δημοτικό-βρεφικό παιδικό σταθμό Αιγινίου από 8 έως 19 Ιουλίου. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 14 παιδιά ηλικίας 4-5 ετών.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για την έρευνα είναι ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής. Επίσης για την παρούσα έρευνα χρειάστηκαν πέντε μικρές ιστορίες από το βιβλίο και οι ίδιες ιστορίες από τον υπολογιστή καθώς και CD για τις ηχογραφήσεις.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα διήρκεσε δυο εβδομάδες, από 8-19 Ιουλίου. Είχα προετοιμαστεί από πριν για τις αναγνώσεις των μικρών ιστοριών από το βιβλίο. Τη μια ημέρα γινόταν η ανάγνωση από το βιβλίο και την επόμενη ημέρα η ανάγνωση της ίδιας ιστορίας από τον υπολογιστή σαν ηλεκτρονικό βιβλίο. Κατά τη διάρκεια των δυο αναγνώσεων πραγματοποιούνταν η ηχογράφηση των αντιδράσεων και ερωτήσεων των μικρών παιδιών. Το ίδιο έγινε και με τις υπόλοιπες αναγνώσεις. Κατά τη διάρκεια των αναγνώσεων γινόταν ερωτήσεις ή παρατηρήσεις από τα μικρά παιδιά. Στο τέλος των μικρών ιστοριών ρωτούσα τα μικρά παιδιά τι τους άρεσε πιο πολύ από το παραμύθι καθώς και από πού τους άρεσε πιο πολύ από το βιβλίο ή από τον υπολογιστή. Έπειτα ακολούθησε η σύγκριση των δυο αναγνώσεων καθώς και τα αποτελέσματα της έρευνας. Επίσης, καταγράφηκε ο συσχετισμός και η σύγκριση με άλλες σχετικές έρευνες. Τέλος εξήχθησαν συμπεράσματα και προτάσεις και με αυτό τον τρόπο ολοκληρώθηκε η πτυχιακή εργασία.

6.2 ΕΡΕΥΝΑ

1.) ΤΡΙΒΙΖΑΣ, Ε. (2000). *Η Πουπού και η καρλότα*. Αθήνα: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Μια φορά και έναν καιρό ήταν μια πονηρή αλεπού η Πουπού και μια κότα που την λέγανε Καρλότα. Η πονηρή αλεπού η Πουπού ήθελε να ξεγελάσει την Καρλότα για να την πάρει στην φωλιά της να την φάει. Της έλεγε ότι είναι πολύ όμορφη και της πήγαινε δωράκια. Τελικά την έπεισε και την πήρε στην φωλιά της. Της είπε ψέματα ότι είχε μια πισίνα ενώ ήταν κατσαρόλα και μπήκε η Καρλότα μέσα. Όμως για καλή της τύχη η Πουπού ξέχασε να βάλει κρεμμύδια και έτσι η Καρλότα μπόρεσε να ξεφύγει. Και τελικά η Πουπού έμεινε μόνη της και όταν καθαρίζει κρεμμύδια θυμάται την Καρλότα και δακρύζει.

Το παραμύθι άρεσε στα παιδάκια. Παρακολουθούσαν με προσοχή την ανάγνωση. Διάβαζα το παραμύθι στα παιδάκια και συγχρόνως τους έδειχνα τις εικόνες. Στην αρχή του παραμυθιού, ένα παιδάκι με ρώτησε αν ανοίγει η πόρτα από τον τηλεφωνικό θάλαμο και του είπα πως δεν ανοίγει. Άλλο ένα παιδάκι δεν ήξερε το παγώνι και με ρωτούσε τι πουλί είναι αυτό. Ένα άλλο παιδάκι δεν ήξερε τον φράχτη και με ρώτησε τι ήταν. Τα ρώτησα αν ήταν όντως πισίνα που λέει στο παραμύθι ότι η αλεπού είχε μια πισίνα και μου είπαν όχι είναι κατσαρόλα που μαγειρεύουμε. Με ρώτησαν αν τελικά την Καρλότα την έφαγε η αλεπού η Πουπού και είπα στα παιδάκια πως δεν την έφαγε και επειδή είχε ξεχάσει να βάλει κρεμμύδια, άνοιξε το καπάκι της κατσαρόλας και έφυγε η Καρλότα και έτσι η Πουπού έμεινε μόνη της. Στο τέλος, ρώτησα τα παιδάκια τι τους άρεσε πιο πολύ και μου είπαν που έψησε η Πουπού την Καρλότα.

Μετά την ανάγνωση παραμυθιού ακολούθησε η δραματοποίηση του παραμυθιού.

Κατά την ανάγνωση του παραμυθιού τα παιδάκια με διέκοψαν πέντε φορές.

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Η ανάγνωση από τον υπολογιστή άρεσε πιο πολύ στα παιδάκια παρά από το βιβλίο. Ένα παιδί εντυπωσιάζεται περισσότερο από τον υπολογιστή διότι βλέπει και ακούει, έτσι εξελίσσεται οπτικοακουστικά. Ένας υπολογιστής έχει πιο ενδιαφέρον από ένα παραμύθι διότι το παιδί έρχεται σε καθημερινή επαφή με το βιβλίο ενώ με τον υπολογιστή όχι. Γι' αυτό το παιδί αναζητά το κάτι διαφορετικό. Ενθουσιάζεται με τα γραφικά και τις κινήσεις του υπολογιστή π.χ. πως αλλάζουν οι σελίδες του ηλεκτρονικού βιβλίου. Τους άρεσε τόσο πολύ που το άκουσαν δυο φορές. Τα περισσότερα παιδάκια ήθελαν και τρίτη φορά να το ακούσουν. Καθ' όλη τη διάρκεια που άκουγαν το παραμύθι ήταν όλα τα παιδάκια πολύ ήσυχα και άκουγαν με προσοχή το παραμύθι. Μετά την ανάγνωση από τον υπολογιστή ρώτησα τα παιδάκια από πού τους άρεσε πιο πολύ η ιστορία από το βιβλίο ή από τον υπολογιστή και μου είπαν από τον υπολογιστή γιατί είναι πιο ωραίο.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Η ανάγνωση από τον υπολογιστή ενθουσίασε πιο πολύ τα παιδιά απ' ότι το βιβλίο και αυτό γιατί ένα βιβλίο είναι στις μέρες μας η στερεότυπη μορφή ανάγνωσης. Από τον υπολογιστή η ανάγνωση είναι κάτι καινούριο που ίσως να μην έχουν ξαναδεί τα παιδιά. Ενθουσιάστηκαν με τις εικόνες από τον υπολογιστή και με τις κινήσεις του ηλεκτρονικού βιβλίου και γι αυτό παρακολουθούσαν με πολύ ενδιαφέρον την ανάγνωση από τον υπολογιστή. Η ανάγνωση από τον υπολογιστή φέρνει το παιδί προσχολικής ηλικίας πολύ νωρίς σε επαφή με την τεχνολογία και ειδικότερα με τον υπολογιστή γι' αυτό και είναι πιο ενδιαφέρουσα για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Την ανάγνωση ενός βιβλίου τα παιδιά ίσως να την βαριούνται κάποιες φορές ενώ από τον υπολογιστή κεντρίζει το ενδιαφέρον τους γιατί είναι κάτι πρωτότυπο γι' αυτά. Τέλος, κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης από τον υπολογιστή ήταν πιο ήσυχα απ' ότι στην ανάγνωση από το βιβλίο.

Κατά την ανάγνωση της ιστορίας από τον υπολογιστή τα παιδάκια με διέκοψαν τέσσερις φορές.

2.) ΣΑΚΚΑ-ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Ν. (2009). *Η Γιόλα με το μπαλόني*. Αθήνα: Λιβάνη.

Η Γιόλα ήρθε ξαφνικά στη ζωή μου ένα καλοκαιριάτικο βράδυ. Στην αρχή μου φάνηκε σαν το κοριτσάκι της διπλανής αυλής, μόνο που τώρα ξέρω πως τίποτα δεν μπορεί να της μοιάζει, γιατί κι εκείνη δεν έμοιαζε με κανένα. Μ' έμαθε να βλέπω πέρα απ' τον εαυτό μου και μέσα σ' αυτόν. Μπαίναμε στο ίδιο όνειρο και ταξιδεύαμε στα «χαμένα καράβια», ακολουθώντας το δρόμο που πάνε τα σύννεφα και τα πουλιά. Ακούγαμε τι λένε τα βότσαλα και τα κοχύλια στην αμμουδιά, ξεχωρίζαμε τις αλήθειες απ' τα ψέματα. Στην κάψα του καλοκαιριού στολίζαμε τα μαλλιά μας μ' αστερένια ανθάκια.

Το παραμύθι «η Γιόλα με το μπαλόني» άρεσε στα παιδάκια. Παρακολουθούσαν με ησυχία το παραμύθι. Τους διάβαζα το παραμύθι και συγχρόνως τους έδειχνα και τις εικόνες. Είπα στα παιδάκια πως η Γιόλα ήταν ένα μικρό κοριτσάκι σαν κι εκείνα που είχε ένα μπαλόني. Τους είπα πως το μικρό κοριτσάκι η Γιόλα άφησε το μπαλόني να φύγει. Πάνω σε αυτό με ρώτησαν γιατί έφυγε και τα είπα ότι της έφυγε από τα χέρια. Ένα παιδάκι είπε πως πήγε να πάρει ένα άλλο. Τους έκανε εντύπωση που έκλαιγε το μωρό και με ρώτησαν γιατί έκλαιγε και τα είπα πως ήθελε να φάει. Έπειτα είπα στα παιδάκια πως το χρυσό μπαλόني ξαναγύρισε στην Γιόλα. Τους ρώτησα αν γίνεται να ανεβαίνει και να κατεβαίνει ο δρόμος που λέει στο παραμύθι και μου είπαν όχι. Είδαν στο παραμύθι κάτι κίτρινο και μου είπαν πως ήταν εκείνο το μπαλόني αλλά δεν ήταν και τους είπα πως ήταν ένας τοίχος. Ακόμη τους είπα αν γίνεται να τρώνε, να τραγουδούν και να παίζουν οι κούκλες και μου είπαν όχι είναι ψεύτικες. Μου είπαν πως δεν γίνεται να κρατάμε μωρά στην αγκαλιά. Στο παραμύθι ρωτούσε που ήταν το σπίτι της Γιόλας και ένα παιδάκι είπε στο φεγγαράκι μου λαμπρό. Επίσης, ρώτησα στα παιδάκια αν βλέπουν όνειρα και μου είπαν ότι βλέπουν. Ένα κοριτσάκι μου είπε πως είδε ότι είχε ένα αδερφάκι. Στο παραμύθι αναφέρει για τα «χαμένα καράβια» και ρώτησα στα παιδάκια αν έχουν δει καράβι και μου είπαν πως έχουν δει και είναι στη θάλασσα τα καράβια. Ένα άλλο κοριτσάκι μου είπε το μπαλόني της Γιόλας είναι κίτρινο. Τέλος, με αφορμή αυτής της παρατήρησης ρώτησα το κάθε παιδάκι τι χρώμα θα ήθελε να είναι το μπαλόني της Γιόλας και μου είπε ένα παιδάκι πράσινο, άλλο κόκκινο, άλλο ροζ, άλλο καφέ και άλλο κίτρινο.

Μετά την ανάγνωση παραμυθιού ακολούθησε θεατρικό παιχνίδι του παραμυθιού.

Η διακοπή από τα παιδάκια έγινε έντεκα φορές κατά την ανάγνωση του παραμυθιού.

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Η ανάγνωση από τον υπολογιστή ενθουσίασε περισσότερο τα παιδάκια απ' ότι η ανάγνωση από το βιβλίο. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης τα παιδάκια ήταν ήσυχα και άκουγαν το παραμύθι. Τους ρώτησα αν θυμόταν την Γιόλα που είχε ένα χρυσό μπαλόνι και μου είπαν ναι που το άφησε λεύτερο. Θυμήθηκαν ακόμη που τους είχα ρωτήσει για τον δρόμο που περπατάει και μου είπαν δεν γίνεται να περπατάει ο δρόμος. Θυμήθηκαν επίσης που οι κούκλες της Γιόλας τραγουδούσαν και μιλούσαν στο παραμύθι και μου είπαν πως δεν γίνεται να παίζουν και να μιλάνε οι κούκλες. Μετά την ανάγνωση από τον υπολογιστή ρώτησα τα παιδάκια από πού τους άρεσε πιο πολύ η ιστορία από τον υπολογιστή ή από το βιβλίο και μου είπαν από τον υπολογιστή γιατί είναι πιο ωραίο και τους άρεσε.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Η ανάγνωση από τον υπολογιστή κάνει τα παιδιά να προσηλώνονται στο ηλεκτρονικό βιβλίο πιο πολύ απ' ότι στο βιβλίο του εμπορίου. Και αυτό γιατί βλέπουν τις σελίδες του να γυρνάνε με μαγικό τρόπο και τους κάνει να ενθουσιάζονται. Άλλωστε έχουν συνηθίσει τα βιβλία του εμπορίου πιο πολύ, οπότε αναζητούν κάτι καινούριο και αυτό είναι το ηλεκτρονικό βιβλίο. Ακούνε και βλέπουν, έτσι αυξάνεται η οπτικοακουστική τους αντίληψη. Η ανάγνωση από τον υπολογιστή κερδίζει τα παιδιά προσχολικής ηλικίας γιατί τα παιδιά θέλουν ακουστική και οπτική επαφή και όχι έναν συνηθισμένο τρόπο διαβάσματος. Τέλος, στην ανάγνωση από τον υπολογιστή ήταν πιο ήσυχα απ' ότι στην ανάγνωση από το βιβλίο και ενθουσιάστηκαν πιο πολύ.

Τα παιδάκια κατά τη διάρκεια της ιστορίας με διέκοψαν τρεις φορές.

3.) ΚΑΣΤΡΗΣΙΟΥ, Κ. (2010). *Πού πας χελωνάκι;*. Αθήνα: ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ.

Η Λάρα, μια νεαρή πράσινη χελώνα, γεννημένη στην παραλία της Λάρας, στον Ακάμα της Κύπρου, συναντά τη σοφή σαραντάχρονη Άννυ κάπου στη Μεσόγειο. Και η Άννυ είναι θαλάσσια χελώνα, μόνο που αυτή είναι καρέτα. Στη ζωή της έχει δει κι έχει μάθει πολλά.....Αφηγείται, λοιπόν, στη Λάρα την ιστορία της και, ανάμεσα στα άλλα, της εξηγεί γιατί έχει...ανθρώπινο όνομα. Μολονότι οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι που διατρέχουν οι θαλάσσιες χελώνες (όπως και τα περισσότερα είδη ζώων) οφείλονται στους ανθρώπους, οι άνθρωποι είναι εκείνοι που μπορούν και να τις προστατεύσουν.

Η ανάγνωση του παραμυθιού «Πού πας χελωνάκι?» άρεσε στα παιδάκια. Τους διάβαζα το παραμύθι και συγχρόνως τους έδειχνα και τις εικόνες. Ρώτησα τα παιδάκια τι χρώμα έχει το χελωνάκι και μου είπαν πράσινο. Τους ρώτησα που ζει ένα χελωνάκι και μου είπαν στη θάλασσα. Ένα άλλο παιδάκι μου είπε πως ζει στα σπίτια. Τους ρώτησα αν οι χελώνες γεννάνε αυγά και μου είπαν ότι ναι γεννάνε. Στη συνέχεια τα ρώτησα τι την θέλουμε την ομπρέλα που έχει στο παραμύθι και μου είπε ένα παιδάκι για να μην βραχούμε αλλά εγώ τους είπα ότι την θέλουμε και για να μην μας κάψει ο ήλιος. Τους είπα πως το χελωνάκι πιάστηκε στα δίχτυα ψαράδων και ένα παιδάκι μου είπε πως δεν μπορούσε να βγει γιατί δεν είχε καμία τρύπα. Έπειτα είπα στα παιδάκια πως άφησαν πάλι το χελωνάκι στη θάλασσα ελεύθερο. Στη συνέχεια τους είπα πως ένα κοριτσάκι το πήγε στο γιατρό και ένα παιδάκι είπε ότι το πήγε στο νοσοκομείο. Ακόμη τους είπα πως έδωσαν στην χελωνίτσα καβουράκια για να φάει. Ένα άλλο κοριτσάκι με ρώτησε που ήταν η μαμά του και ο μπαμπάς του και τους είπα πως ήταν στο σπίτι και πως το χελωνάκι ήταν μεγάλο σαν κι εκείνα. Στο τέλος, ρώτησα τα παιδάκια τι τους άρεσε από το παραμύθι και μου είπαν πως τους άρεσε που το έσωσε η κοπέλα, που το πήγαν στο γιατρό και που το άφησαν στη θάλασσα. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης του παραμυθιού τα παιδάκια ήταν όλα πολύ ήσυχα.

Μετά την ανάγνωση του παραμυθιού ακολούθησε κουκλοθέατρο του παραμυθιού.

Κατά τη διάρκεια του παραμυθιού τα παιδάκια με διέκοψαν οχτώ φορές.

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Η ανάγνωση από τον υπολογιστή άρεσε στα παιδάκια και ενθουσιάστηκαν πολύ. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης από τον υπολογιστή τα παιδάκια ήταν πολύ ήσυχα. Τους ρώτησα που ζει το χελωνάκι και θυμόταν και μου είπαν στη θάλασσα. Τους είπα ότι ήταν και άλλο χελωνάκι και πως το ένα το χελωνάκι το λένε Άννου και το άλλο Λάρα. Θυμόταν από το παραμύθι που είχε πιαστεί η χελωνίτσα στα δίκτυα ψαράδων. Έπειτα τους είπα πως ξέφυγε από τα δίκτυα και βγήκε στην παραλία. Θυμόταν το κοριτσάκι που έσωσε το χελωνάκι και το πήγε στο γιατρό. Στη συνέχεια τους είπα πως έγινε καλά και ξαναπήγε στη θάλασσα να κολυμπήσει. Τέλος, τους ρώτησα από πού τους άρεσε πιο πολύ από τον υπολογιστή ή από το βιβλίο και μου είπαν από τον υπολογιστή γιατί είναι πιο ωραίο.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Από τον υπολογιστή η ανάγνωση άρεσε πιο πολύ στα παιδάκια απ' ότι η ανάγνωση από το βιβλίο. Καθ' όλη τη διάρκεια της ανάγνωσης ήταν πιο ήσυχα απ' ότι στην ανάγνωση από το βιβλίο. Τους άρεσε που γυρνούσαν οι σελίδες, που είχε ήχο, το άκουγαν και το έβλεπαν. Το ηλεκτρονικό βιβλίο είναι κάτι ξεχωριστό για τα παιδάκια και τους κάνει να εντυπωσιάζονται ενώ το βιβλίο έχει εισβάλλει καθημερινά στη ζωή τους και είναι κάτι οικείο γι' αυτά και γι' αυτό δίνουν προσοχή σε κάτι καινούριο που τους δίνεται η ευκαιρία να το γνωρίσουν και να το αγαπήσουν. Τέλος, με την ανάγνωση από τον υπολογιστή διατηρείται το ενδιαφέρον των παιδιών γιατί τους αρέσουν οι κινήσεις του ηλεκτρονικού βιβλίου π.χ. που γυρνάνε οι σελίδες του.

Η διακοπή από τα παιδάκια έγινε τρεις φορές κατά τη διάρκεια της ιστορίας.

4.) ΜΑΣΤΟΡΗ, ΒΟΥΛΑ. Τα μαγικά μου αυτιά. Αθήνα: ΠΑΤΑΚΗ, 2009.

Τ' αυτιά του Θόδωρου είναι μεγάλα και τα άλλα παιδιά στη γειτονιά τον πειράζουν και τον φωνάζουν Αυτιά. Όμως μια μέρα ο Θόδωρος ανακαλύπτει πως τα αυτιά του είναι ΜΑΓΙΚΑ. Και τότε όλα αλλάζουν.

Το παραμυθάκι «τα μαγικά μου αυτιά» άρεσε στα παιδάκια. Τους διάβαζα το παραμύθι και συγχρόνως τους έδειχνα και τις εικόνες. Είπα στα παιδάκια πως το μωρό είχε μεγάλα αυτιά και πως η μαμά του, του φόρεσε ένα σκουφάκι για να μην το κοροϊδεύουν τα άλλα παιδάκια. Τους είπα ότι το μωρό είχε μεγαλώσει και έβγαινε να παίξει. Πάνω σε αυτό τα ρώτησα αν βγαίνουν και τα παιδάκια να παίξουν και ένα κοριτσάκι μου είπε ότι πηγαίνει στην παιδική χαρά με την αδερφή της. Τους ρώτησα αν γινόταν να φοράει το σκουφάκι του όταν έβγαινε έξω και μου είπαν όχι. Έπειτα τους είπα πως η μαμά του το έκανε μπάνιο. Τους είπα πως το μωράκι είχε μαγικά αυτιά. Τους ρώτησα αν πρέπει να κοροϊδεύουμε ένα παιδάκι που έχει μεγάλα αυτιά και μου είπαν όχι. Στη συνέχεια είπα τα παιδάκια πως σταμάτησαν να το κοροϊδεύουν τα άλλα παιδάκια και πως θα ήθελαν και εκείνα να έχουν μαγικά αυτιά. Τους είπα πως το παιδάκι είχε αγοράσει καινούρια παπούτσια. Τους ρώτησα πού να πήγαν άραγε τα παπούτσια του μικρού παιδιού και μου είπε ένα παιδάκι πως πήγαν στον ουρανό, ένα άλλο είπε πως πήγαν να κάνουν μπάνιο. Τους ρώτησα αν υπάρχει χώρα των Παπουτσιών και μου είπαν πως υπάρχει. Τους είπα ότι το μικρό παιδάκι μπήκε μέσα στο μποτάκι του. Στο τέλος, ρώτησα στα παιδάκια τι τους άρεσε πιο πολύ και μου είπαν τα παπούτσια του μικρού παιδιού. Κατά την ανάγνωση του παραμυθιού, όλα τα παιδάκια ήταν πολύ ήσυχα.

Μετά την ανάγνωση του παραμυθιού ακολούθησε η δραματοποίηση του παραμυθιού.

Κατά την ανάγνωση του παραμυθιού τα παιδάκια με διέκοψαν έξι φορές.

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Η ανάγνωση από τον υπολογιστή άρεσε στα παιδάκια και εντυπωσιάστηκαν πολύ. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης από τον υπολογιστή τα παιδάκια ήταν πολύ ήσυχα και άκουγαν με προσοχή το παραμύθι. Θυμόταν από το παραμύθι που το παιδάκι είχε μεγάλα αυτιά και τα άλλα παιδάκια το κοροϊδεύαν και μου λέει ένα κοριτσάκι: «κυρία εγώ δεν έχω μεγάλα αυτιά». Θυμόταν, επίσης, που το παιδάκι είχε μαγικά αυτιά. Τους ρώτησα αν πρέπει να κοροϊδεύουμε ένα παιδάκι που έχει μεγάλα αυτιά και μου είπαν όχι. Στο τέλος, τους ρώτησα από πού τους άρεσε πιο πολύ από τον υπολογιστή ή από το βιβλίο και τα πιο πολλά παιδάκια μου είπαν πως τους άρεσε από τον υπολογιστή και τους άρεσε το παιδάκι που είχε μεγάλα αυτιά.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Η ανάγνωση από τον υπολογιστή του παραμυθιού «τα μαγικά μου αυτιά» άρεσε πιο πολύ στα παιδάκια απ' ό τι η ανάγνωση από το βιβλίο. Τους εντυπωσίασε η εναλλαγή σελίδων του ηλεκτρονικού βιβλίου και το κοιτούσαν με θαυμασμό. Με το ηλεκτρονικό βιβλίο τα παιδιά προσχολικής ηλικίας εξελίσσονται οπτικοακουστικά. Με το βιβλίο του εμπορίου τα παιδιά βρίσκονται σε καθημερινή επαφή και ίσως να θέλουν κάτι διαφορετικό, κάτι καινούριο γι' αυτό και δείχνουν προτίμηση στο ηλεκτρονικό βιβλίο και ενθουσιάζονται με αυτό. Τέλος, κατά την ανάγνωση από τον υπολογιστή τα παιδάκια ήταν πιο ήσυχα απ' ό τι στην ανάγνωση από το βιβλίο.

Τα παιδάκια με διέκοψαν δυο φορές κατά την ανάγνωση της ιστορίας.

5.) ΠΥΛΙΩΤΟΥ, ΜΑΡΙΑ. Τα δέντρα που τρέχουν..... Αθήνα: ΒΙΒΛΙΟΦΩΝΟ, 2009.

Τα χρόνια τρέχουν σαν τα δέντρα στη φαντασία ενός παιδιού που ταξιδεύει με τρένο, με αυτοκίνητο, με λεωφορείο. Μα ο Τυχερούλης μεγάλωσε κι ούτε που τον λένε πια έτσι. Σίγουρα θα γίνει ποιητής και ζωγράφος. Σαν ταξιδεύει, δεν του φαίνεται πια πως τρέχουν τα δέντρα, σαν άλλοτε στον πυρετό του γερμένος στην αγκαλιά της Κούλας. Όχι. Ξέρει καλά πως είναι οι άνθρωποι που τρέχουν. Τρέχουν να προλάβουν τη ζωή, το χρόνο. Να ξαναχτίσουν τα γκρεμισμένα όνειρα. Κι ο Λάκης τρέχει. Τρέχει να προλάβει τη Γιαλούσα, το μικρό αγαπημένο χωριό που γεννήθηκε και που ένα χελιδόνι, λέει, τον καρτερεί.

Το παραμυθάκι «τα δέντρα που τρέχουν...» άρεσε στα παιδάκια. Τους διάβαζα το παραμύθι και συγχρόνως τους έδειχνα και τις εικόνες. Τους ρώτησα τι είναι το λιμάνι και ένα παιδάκι μου είπε πως είναι λιμνούλα, άλλο παιδάκι είπε πως είναι θάλασσα. Τους ρώτησα αν ξέρουν τι έχει στο λιμάνι και ένα παιδάκι μου είπε πως έχει πέτρες, άλλο παιδάκι είπε πως έχει βάρκες ένα άλλο μου είπε πως έχει καράβια, άλλο ένα μου είπε πως έχει πλοία. Τους είπα πως τα παιδάκια κοιτούσαν το λιμάνι. Είπα στα παιδάκια πως ένα παιδάκι πεινούσε και ήθελε να φάει. Τους ρώτησα αν έχουν δει δελφίνι, ένα παιδάκι μου είπε πως έχει δει, άλλο πως δεν έχει δει, ένα άλλο μου είπε πως έχει δει δελφίνι σε ένα παιχνίδι. Τους είπα επίσης πως είναι πολύ έξυπνα και ζούνε στη θάλασσα. Τους είπα πως ένα κοριτσάκι βάφτισε τα δυο δελφίνια και το κοριτσάκι το είπε Νόνη και το αγοράκι Νίνο. Τους ρώτησα αν τους άρεσε το όνομα από τα δελφίνια και τους άρεσε το όνομα Νίνο. Τους ρώτησα ακόμη αν τα δελφίνια φοβούνται το βράδυ και μου είπαν πως δεν φοβούνται γιατί είναι μεγάλα παιδάκια. Είπα στα παιδάκια πως το κοριτσάκι που είχε βαφτίσει τα δελφίνια ήταν επάνω στο καράβι και σκεφτόταν τα δελφίνια. Ρώτησα στα παιδάκια αν έχουν δει γλάρο και μου είπαν πως έχουν δει. Τους ρώτησα τι είναι ο γλάρος και τι χρώμα έχει και μου είπαν πως είναι ένα πουλί που πάει επάνω, στη θάλασσα και έχει άσπρο χρώμα. Στο τέλος, ρώτησα τα παιδάκια τι τους άρεσε πιο πολύ από το παραμύθι και μου είπαν ότι τους άρεσαν τα δελφίνια και το κοριτσάκι. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης του παραμυθιού όλα τα παιδάκια ήτα πολύ ήσυχα.

Μετά την ανάγνωση του παραμυθιού ακολούθησε η δραματοποίηση του παραμυθιού.

Κατά την ανάγνωση του παραμυθιού τα παιδάκια με διέκοψαν δώδεκα φορές.

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Η ανάγνωση του παραμυθιού από τον υπολογιστή άρεσε πολύ στα παιδάκια. Θυμόταν από το παραμύθι τα δελφινάκια. Θυμόταν τα παιδάκια τα ονόματα από τα δελφινάκια. Τους ρώτησα αν θυμόταν που ζούνε τα δελφίνια και μου είπαν ότι ζούνε στη θάλασσα. Έπειτα τους ρώτησα αν έχουν δει δελφίни και μου είπαν ότι έχουν δει στη θάλασσα και σε παιχνίδι. Ένα κοριτσάκι μου είπε πως έχει δει χελώνα στη θάλασσα. Ένα άλλο κοριτσάκι μου είπε πως έχει δει φάλαινα. Τους ρώτησα αν έχουν δει καράβι και μου είπαν πως έχουν δει καράβι και βάρκες. Στο τέλος, ρώτησα τα παιδάκια από πού τους άρεσε πιο πολύ από το βιβλίο ή από τον υπολογιστή και μου είπαν από τον υπολογιστή γιατί είναι πιο όμορφο και πιο ωραίο. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης από τον υπολογιστή τα παιδάκια ήταν πολύ ήσυχα.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Η ανάγνωση από τον υπολογιστή άρεσε πιο πολύ στα παιδάκια απ' όη ανάγνωση από το βιβλίο. Τους άρεσε ο ήχος από το παραμύθι και οι σελίδες από το ηλεκτρονικό βιβλίο που άλλαζαν διότι το ηλεκτρονικό βιβλίο είναι κάτι νέο γι' αυτά και έτσι στρέφουν την προσοχή τους περισσότερο σε αυτό. Τα παιδάκια έδειξαν προτίμηση στο ηλεκτρονικό βιβλίο γιατί με το βιβλίο του εμπορίου είναι σε καθημερινή επαφή είτε στο σχολείο είτε στο σπίτι ενώ το ηλεκτρονικό βιβλίο είναι καινούριο για τα παιδάκια. Το ηλεκτρονικό βιβλίο βοηθάει τα παιδάκια να εξελιχθούν με την τεχνολογία και κυρίως με τον υπολογιστή. Τέλος, κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης από τον υπολογιστή τα παιδάκια ήταν πιο ήσυχα απ' όη στην ανάγνωση από το βιβλίο και άκουγαν με προσοχή το παραμύθι από τον υπολογιστή.

Η διακοπή από τα παιδάκια έγινε πέντε φορές κατά την ανάγνωση της ιστορίας.

6.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας περιλαμβάνουν τα ευρήματα της μελέτης για κάθε μια από τις αναγνώσεις που έγιναν στα μικρά παιδάκια.

Το δείγμα μας κλήθηκε να απαντήσει ποια είδους ανάγνωση τους άρεσε και γιατί. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι σε όλα τα παιδάκια άρεσαν οι πέντε μικρές ιστορίες οι οποίες διαβάστηκαν από τον υπολογιστή σαν ηλεκτρονικό βιβλίο. Παρακολούθησαν με προσοχή τις αναγνώσεις. Κατά τη διάρκεια των αναγνώσεων, τα παιδάκια έβλεπαν τις σελίδες του ηλεκτρονικού βιβλίου που γυρνούσαν.

Στο τέλος κάθε ανάγνωσης, τα μικρά παιδάκια μου έκαναν ερωτήσεις και έπαιρναν βέβαια την αντίστοιχη απάντηση. Έπειτα, τους ρώτησα ποια ανάγνωση τους άρεσε πιο πολύ, από τον υπολογιστή ή από το βιβλίο. Ομόφωνα μου είπαν ότι τους άρεσε από τον υπολογιστή διότι είναι πιο ωραίο. Ενθουσιάστηκαν πιο πολύ με το ηλεκτρονικό βιβλίο παρά με το βιβλίο από το εμπόριο. Την ανάγνωση από τον υπολογιστή ζητούσαν να την ακούσουν και άλλη φορά γιατί τους εντυπωσίασε.

Τέλος, κατέγραψα τη σύγκριση των δυο αναγνώσεων. Η ανάγνωση από το βιβλίο είναι ωφέλιμη και οικεία για τα μικρά παιδάκια αλλά και η ανάγνωση από τον υπολογιστή είναι εξίσου σημαντική διότι γνωρίζουν έναν νέο τρόπο ανάγνωσης από αυτόν τον συνηθισμένο αλλά και έρχονται σε επαφή με την τεχνολογία από μικρή ηλικία.

6.4 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Όπως έχει προαναφερθεί ο κύριος σκοπός αυτής της μελέτης είναι η ανάγνωση μικρών ιστοριών από το βιβλίο και από τον υπολογιστή σαν ηλεκτρονικό βιβλίο καθώς και η σύγκρισή τους.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν πως τα μικρά παιδιά προτίμησαν και τους άρεσε η ανάγνωση από το ηλεκτρονικό βιβλίο και όχι από το βιβλίο του εμπορίου. Αυτό διαπιστώθηκε που εντυπωσιάστηκαν με τα γραφικά, τις κινήσεις, και τον ήχο που έχει το ηλεκτρονικό βιβλίο. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι δεν έχουν ξαναδεί ένα τέτοιο βιβλίο. Στη συνέχεια ρωτήθηκαν τα μικρά παιδιά ποια ανάγνωση τους άρεσε πιο πολύ και ομόφωνα απάντησαν από τον υπολογιστή.

Τα αποτελέσματα μιας άλλης έρευνας έδειξαν πως στο Βέλγιο, παιδιά ηλικίας 6 έως 14 ετών, σε ποσοστό 36% χρησιμοποιούσαν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή για παιχνίδι και μόνο το 21% για διάβασμα. Το ίδιο ισχύει και για τα παιδιά ηλικίας 11 έως 14 ετών, όπου πιο πολύ χρησιμοποιούσαν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή για παιχνίδι παρά για διάβασμα και κυρίως τα αγόρια παρά τα κορίτσια.(Πανούσης,2004)

Με τα δεδομένα των δυο ερευνών καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ο υπολογιστής είναι ένα μέσο ψυχαγωγίας για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας και χρησιμοποιείται πιο πολύ για παιχνίδι παρά για διάβασμα. Τέλος, έρχονται σε επαφή με την τεχνολογία από μικρή κιόλας ηλικία.

6.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήσα στον δημοτικό βρεφικό-παιδικό σταθμό Αιγινίου, καταλήγω στο συμπέρασμα πως τα παιδάκια έδειξαν ενδιαφέρον και στις πέντε αναγνώσεις του ηλεκτρονικού βιβλίου παρά στην ανάγνωση των βιβλίων από το εμπόριο. Ενθουσιάστηκαν με την εναλλαγή των σελίδων του ηλεκτρονικού βιβλίου και με το άκουσμα του παραμυθιού από τον υπολογιστή.

Τα παραμύθια από το εμπόριο ίσως να τα έχουν βαρεθεί τα παιδιά προσχολικής ηλικίας και αυτό γιατί είναι σε καθημερινή επαφή με αυτά είτε στο σχολείο είτε στο σπίτι από την βρεφική ηλικία κιόλας με τα εικονοβιβλία, είτε άμεσα να τα «διαβάζουν» τα ίδια τα παιδιά, είτε έμμεσα να τα διαβάζει η παιδαγωγός ή ο γονέας στο σπίτι και γι' αυτό τους είναι οικεία και γνώριμα. Έτσι έρχεται κάτι καινούριο για τα παιδιά και αυτό είναι το ηλεκτρονικό βιβλίο. Το ηλεκτρονικό βιβλίο μπορεί τα παιδάκια να μην το ήξεραν και να είναι κάτι εντυπωσιακό για τα ίδια οπότε δείχνουν ενδιαφέρον σε αυτό το καινούριο.

Με το ηλεκτρονικό βιβλίο, τα παιδάκια συντονίζονται οπτικά και κινητικά. Εκτός από αυτό, έρχονται σε επαφή από μικρή ηλικία με την τεχνολογία και πιο συγκεκριμένα με τον υπολογιστή. Αυτό θα τους βοηθήσει και στην μετέπειτα ζωή τους ως ενήλικοι διότι ο υπολογιστής θα είναι κάτι που θα ξέρουν και θα θυμούνται από μικρή ηλικία.

Στα παιδιά προσχολικής ηλικίας αρέσει να έχουν εναλλαγές στη ζωή τους γιατί τα κουράζει η ίδια ρουτίνα καθημερινά. Έτσι το ηλεκτρονικό βιβλίο είναι μια εναλλαγή, κάτι διαφορετικό από αυτό που έχουν συνηθίσει και τους κεντρίζει το ενδιαφέρον τους και το πιο σημαντικό, διατηρείται το ενδιαφέρον των παιδιών από την αρχή μέχρι και το τέλος του παραμυθιού.

Βέβαια, έδειξαν ενδιαφέρον και στην ανάγνωση από το βιβλίο αλλά όχι τόσο όσο στην ανάγνωση από τον υπολογιστή. Με την ανάγνωση του ηλεκτρονικού βιβλίου εντυπωσιάστηκαν γιατί το έβλεπαν για πρώτη φορά. Τέλος, σε όλες τις αναγνώσεις από τον υπολογιστή τα παιδάκια ήταν πολύ ήσυχα και παρακολουθούσαν με ενδιαφέρον την ανάγνωση.

6.6 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Τα μικρά παιδιά θα πρέπει να διαβάζουν παιδικά βιβλία για τη βελτίωση της γλωσσικής τους ανάπτυξης αλλά και για ψυχαγωγία.
- Καλό είναι τα ηλεκτρονικά μέσα να χρησιμοποιούνται από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας με κάποιο όριο χρόνου.
- Τα ηλεκτρονικά βιβλία είναι αναγκαίο να χρησιμοποιούνται από τα μικρά παιδιά για να υπάρχει εναλλαγή στη ζωή τους και να μην έχουν μόνο τον στερεότυπο τρόπο ανάγνωσης.
- Οι γονείς μπορούν επίσης να γυρνάνε τις σελίδες των ηλεκτρονικών βιβλίων. Έτσι βελτιώνεται η σχέση παιδιών-γονέων διότι συμμετέχουν σε μια κοινή δραστηριότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7 ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα παιδικά βιβλία είναι καλό να διαβάζονται από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας από μικρή ηλικία έτσι ώστε να βελτιωθεί η γλωσσική τους ανάπτυξη αλλά και για ψυχαγωγία.

Όλα τα ηλεκτρονικά μέσα έχουν πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα. Βέβαια είναι απαραίτητα στη ζωή μας και χρησιμοποιούνται τόσο από τους μεγάλους όσο και από τα μικρά παιδιά για ψυχαγωγία, ενημέρωση και εκπαίδευση. Καλό είναι να υπάρχει κάποιο όριο χρόνου στα μικρά παιδιά που χρησιμοποιούν τα ηλεκτρονικά μέσα για να μην υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις π.χ. εθισμός.

Ένα άλλο καινούριο βιβλίο που μπορεί να διαβάζουν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι και το ηλεκτρονικό βιβλίο. Είναι διαφορετικό από το συνηθισμένο παιδικό βιβλίο διότι έχει ήχο και γυρνάνε οι σελίδες του. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να ενθουσιάζονται τα μικρά παιδιά και να κεντρίζεται το ενδιαφέρον τους.

Τέλος, καλό είναι να χρησιμοποιούνται και τα δυο είδη παιδικών βιβλίων. Έτσι τα μικρά παιδιά θα έχουν εναλλαγές στη ζωή τους και δεν θα έχουν μόνο τον στερεότυπο τρόπο ανάγνωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

8 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Βρύζας, Κ. (1997) *Μέσα επικοινωνίας και προσχολική ηλικία*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Γιαννικοπούλου, Α. (2008) *Το σύγχρονο εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο: στη χώρα των χρωμάτων*. Αθήνα: Παπαδόπουλος.

Δελώνης, Α., (1991) *Βασικές γνώσεις για το παιδικό και νεανικό βιβλίο: Βασικές γνώσεις χρήσιμες σε εκπαιδευτικούς και γονείς*. Αθήνα: Σύγχρονο Σχολείο.

Κατή, Δ. (1992) Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί. Αθήνα: Οδυσσέας.

Κατσίκη-Γκίβαλου, Α. (1993) *Παιδική λογοτεχνία. Θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Καστανιώτη.

Κιτσαράς, Γ. (1993) Το εικονογραφημένο βιβλίο στη νηπιακή και πρωτοσχολική ηλικία. Αθήνα: Παπαζήση.

Κουτσουμπός, Π. (1989) Η συμβολή της παιδικής λογοτεχνίας στην πνευματική καλλιέργεια του παιδιού. Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου.

Μπενέκος, Α. (1990) Εικονογραφημένο Παιδικό Βιβλίο. Αθήνα: Δίπτυχο.

Νατσιοπούλου, Τ. (2012) *Παιδικά βιβλία στην προσχολική και βρεφική ηλικία*. Θεσσαλονίκη: Ζυγός.

Νατσιοπούλου, Τ. (2002) Το παιδικό βιβλίο της προσχολικής ηλικίας και η αντιμετώπισή του από τη σύγχρονη ελληνική οικογένεια. Παιδαγωγικό Τμήμα Φλώρινας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Πανούσης, Γ. (2004) *Νέοι, βία και ρατσισμός: η εικόνα από τα ΜΜΕ και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Παπαδάτος, Γ. (2009) *Παιδικό βιβλίο και φιλιαναγνωσία: Θεωρητικές αναφορές και προσεγγίσεις-Δραστηριότητες*. Αθήνα: Πατάκης.

Παπαντωνάκης, Γ. & Αναγνωστοπούλου, Δ. (2010) Εξουσία και δύναμη στην παιδική και νεανική λογοτεχνία. Αθήνα: Πατάκης.

Τσιλιμένη, Τ. (2007) *Εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο: Όψεις και απόψεις*. Βόλος: Θεσσαλίας.

BIBLIA ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Καστρησίου, Κ. (2010) *Πού πας χελωνάκι*; Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.

Μάστορη, Β. (2009) Τα μαγικά μου αυτιά. Αθήνα: Πατάκη.

Πυλιώτου, Μ. (2009) Τα δέντρα που τρέχουν.... Αθήνα: Βιβλιόφωνο.

Σακκά-Νικολακοπούλου, Ν. (2009) *Η Γιόλα με το μπαλόκι*. Αθήνα: Λιβάνη.

Τριβιζάς, Ε. (2000) *Η Πουπού και η Καρλότα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

8.1 ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Clements, D. (2002) Computers in early childhood mathematics. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 3, 160-181

Crago, M. & H. (1983) *Prelude to Literacy: A preschool child's encounter with picture and story*. Southern Illinois University Press: Carbondale and Edwards's ville.

Florini, M. (2010) The effect of home computer use on children's cognitive and non-cognitive skills. *Economics of Education Review*, 29, 55-72

Glazer, J. (1991) Literature for young children. New Jersey: Upper Saddle River.

Greenfield, P. (1988) *Μέσα ενημέρωσης και παιδί: οι επιπτώσεις της τηλεόρασης των βιντεοπαιχνιδιών και των κομπιούτερ*. Αθήνα: Κουτσουμπός.

Groemminger, A. (1979) *Το παιδί και το βιβλίο*. Αθήνα: Νότος.

Natsiopoulou, T. (2001) Children's books for 1-6 years olds. *International Journal of Early Childhood*, 33, 57-62

Stutz, E. (2010) Some thoughts on the arguments concerning children and computers. *Children and computers*.

Vryzas, K. & Tsitouridou, M. (2002) The home computer in children's everyday life. *Learning, Media and Technology*, 27, 9-17